2008. OKTÓBER

10. SZÁM

MAGYAR BAROMFI

A BAROMFI TERMÉK TANÁCS LAPJA

MAGYAR BAROMFI
A Baromfi Termék Tanács lapja

49. évfolyam 10. szám

Kiadó
Szaktudás Kiadó Ház Zrt.
1106 Budapest, Jászberényi út 55.
Telefon: 431-2600
e-mail: info@szaktudas.hu

Felelős kiadó
Szaktudás Kiadó Ház Zrt.
elnök-vezérigazgatója

Felelős szerkesztő
Dr. Kállay Béla

Tervezőgrafikus
Gerse László
e-mail: gersel@szaktudas.hu

Szerkesztőség
1054 Budapest
Akadémia u. 1–3.
Tel.: 269-2998
e-mail: btt@mail.datanet.hu
btt@mail.tvnet.hu

Lapigazgató
Berzsenyi Anita
Tel.: 262-5747
e-mail: berzsenyia@szaktudas.hu

Nyomdai előkészítés
Partners-Grafika Kft.
1106 Budapest, Jászberényi út 55.
Telefon: 431-2600
e-mail:
info@partners-grafika.hu

Nyomda
Grafika Press Zrt.
1106 Budapest, Jászberényi út 55.
Telefon: 431-2600
e-mail:
info@grafikapress.hu

Felelős vezető
A nyomda ügyvezető igazgatója

Terjeszti a Magyar Posta

Megrendelhető
a szerkesztőség címén

HU ISSN: 1219-0187

A TARTALOMBÓL

A Tojás Világnapja

Már tizedik alkalommal ünnepelték a világon a tojást. A terméktanács és a szakszövetség védnöksége mellett Siófokon ismét nagy sikere volt a tojásfesztiválnak.

Nem állatkínzás

A magyar libamáj tradicionális hungarikum, szakmai cikkünk az állatok szakszerű hizlalásáról szól.

Contents

Események, csapások, remények

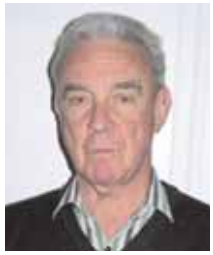

Dr. Kállay Béla

Két-három hónappal az év vége előtt a világgazdaság válságjelei mutatkoznak. Ez természetesen kihat a nemzetgazdaságok legkülönbözőbb területeire, így Magyarország agrár-, illetve baromfigazdasága sem maradhat érintetlenül.

Alig kerültünk ki – pozitív értelemben – az előző 2-3 év „AI" (madárinfluenza) szorításából, a Salmonella elleni harcnak még mindig a közepén (vagy talán az elején?) tartunk, máris újabb, piaci problémákkal kellett szembenézni, hiszen a korábban erősen exportorientált ágazat lassan importtal társuló önellátás állapotába kerül. A közgazdasági szabályozás – mind az EU-, mind a nemzeti – bizonytalan és középtávon sem áttekinthető, a pénzbeni kifizetéseken sok a vita, ráadásul nagy késések mellett csökkentett összegekről beszélhetünk. Az állattenyésztés és -tartás Magyarországon a mostohagyerek, sőt a megcsonkított nyomorék gyerek állapotába jutott, így az állatitermék-termelés és -feldolgozás is hanyatló szakaszba lépett, míg a földalapú koncepcióval támogatott növénytermelés extraprofitot könyvelhet el. Utóbbinak még az is a „malmára hajtja a vizet", hogy a bio-üzemanyagok gyártásának előretörése a gabonák és az olajos magvak árrobbanását okozta. Mindez a másik oldalon az állati termékek takarmányköltségein keresztül újabb súlyos csapást jelent.

A csapásoknak itt koránt sincs vége – volt még más is. Folyamatban van pl. a GVH által a nácsi tojástermelők szövetségére kiszabott 120 millió forint büntetés eljárása. Ez ún. „kartellezésért" történt, ugyanis a gazdasági verseny tisztaságára ez a magyar szakmai érdek-képviseleti szervezet a veszélyes és nem a multi áruházláncok, amelyek láthatóan jól összehangolt módon nyomják le a termelői (átvételi) árakat. Ezt az esetet az illetékes hivatal nagy sikerként foglalta jelentésébe, amelyet a Parlament Mezőgazdasági Bizottsága elé terjesztett annak Bábolnára kihelyezett ülése 1. napirendjében szeptember 14-én.

Nem hagyható ki az ágazatot ért csapások közül az ún. „Négy Mancs"-ügy, amely a már jól ismert módon, állatkínzási vádakkal különösen nagy kárt okozott a magyar hízottliba- és kacsamáj-előállítás egész vertikumának valamennyi szereplője számára. (E témában jelen számunkban további írások olvashatók.)

Nagyon nehéz megjósolni a globális pénzügyi válság várható hatásait. Annyi bizonyosnak tűnik, hogy a hazai valuta gyengülésének exportáló cégeink tulajdonképpen örülhetnek (bár ki tudja, meddig?), ugyanis sokak véleménye szerint végre reális árfolyamon lehet eladni. Másfelől viszont kétségtelen, hogy import esetén (pl. szójadara, energia stb.) ez ellenkező előjellel köszön vissza. Emellett persze további nagy kérdés marad a kereslet alakulása, ami egy általános recesszió esetén még a világszerte folyamatosan növekvő baromfihús-fogyasztásra is negatív hatással lehet.

Az előttünk lezajló változások várhatóan folytatódni fognak, ezért ennek tudatában ezeket jó irányban kellene befolyásolni. A szakmában dolgozó, működő, vezető emberek Magyarországon még mindig képesek a dolgokat jó oldalukon megfogni és a bajban összetartani, sőt az ágazat láthatóan nehéz helyzetében optimista bizakodással hirdetni, hogy még mindig életképesek vagyunk. Értékelni kell azokat a pozitív megnyilvánulásokat, amelyek pl.

a Tojás Világnapján csodálatos szakmai, a közönség számára pedig szórakoztató légkört tudtak varázsolni, vagy más rendezvényeken (Hód Mezőgazda Napok, Farmer Expo és más kiállítások) és színvonalas szakmai programokon (bemutatók, szimpóziumok, találkozók) tapasztalt szellemi értékek felmutatását.

Felesleges volna felsorolni most, hogy mit kellene tenni és hogyan. Ezt már régóta mondják és le is írták azok, akik képesek tisztán átlátni az ágazat helyzetét. Ennek tudatában és sajátunkként kezelve volna kívánatos végre az eddig alapjaiban is hiányzó agrárpolitikát kidolgozni. Olyat, amely távlatokra is érvényes, rugalmas, de kizárja a kapkodást és a kiszámíthatatlanságot, rendezi a földkérdést mindenekelőtt a magyarok számára, a döntéseknél és az elbírálásoknál mellőzi a kettős mércét, és nem utolsósorban olyanra, amely egyes érdekcsoportok, hanem az agrárvertikumok összes szereplője érdekeit helyezi a figyelem középpontjába.

Kiadó:
Szaktudás Kiadó Ház Zrt.
1106 Budapest, Jászberényi út 55.
Telefon: 431-2600

Lapigazgató: Berzsenyi Anita
E-mail: berzsenyia@szaktudas.hu

Tervezőgrafikus: Gerse László
E-mail: gersel@szaktudas.hu

Szerkesztőség:
Felelős szerkesztő:
Dr. Kállay Béla

1054 Budapest
Akadémia u. 1–3.
Tel.: 269-2998
e-mail: btt@mail.datanet.hu
btt@mail.tvnet.hu

MAGYAR BROJLERSZÖVETSÉG

Dr. Kuli Barnabás

2008. első kilenc hónapjában a kikelt csibe mennyisége 113 925 ezer darab volt, ami 5,81%-kal több a tavalyinál, ebből azonban 2007-hez képest több mint kétszeres mennyiség, 13 675 ezer darab került exportra. Ezek eredményeként szeptember végéig a halmozott letelepítés 0,44%-kal lett alacsonyabb.

A húshibrid szülőpár naposcsibe kihelyezés nyolc havi összesített mennyisége 930 ezer darab, ami 10,3%-kal alacsonyabb, mint tavaly.

A vágócsirke felvásárlási átlagára június közepe óta csökken, a 40. hétre 224,16 Ft/kg értéket ért el.

MAGYAR TOJÓHIBRID-TENYÉSZTŐK ÉS TOJÁSTERMELŐK SZÖVETSÉGE

Földi Péter

Ma már semmi sem olyan, mint régen – mondják az öregebbek. Természetes reakciója ez a sokat megélt embernek, tele van a kifejezés lemondással, némi nosztalgiával a régmúlt idők, az elmúlt ifjúság iránt.

Vannak azonban „örök” dolgok, amelyek nem vagy alig észrevehetően változnak az idő múlásával. Ilyen például az évszakok változása, egymás után következése. Nyár után jön az ősz és így tovább. Manapság azonban még ezek az örök folyamatok is megváltoznak, főként az átmeneti évszakokra, a tavaszra és az őszre jellemző, hogy

Húshibrid naposcsibe export 2006–2007–2008-ban

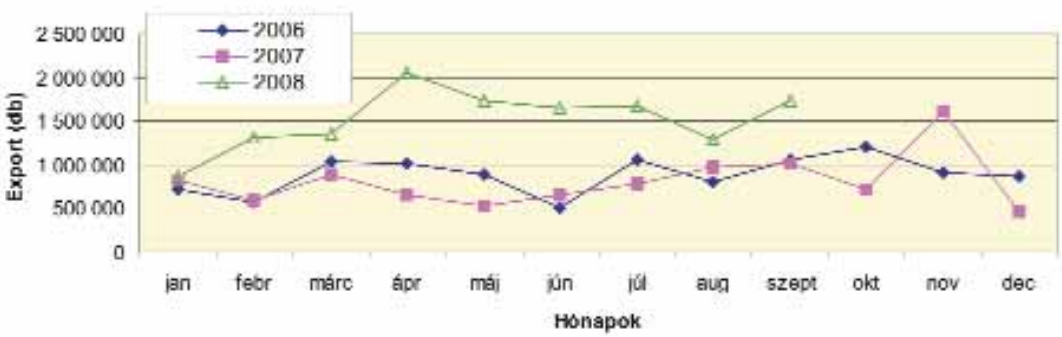

Heti felvásárlási árak

hol a télre, hol a nyárra inkább hajaznak, semmint az ebben az időszakban megszokott időjárásra.

A nyár végéhez, az ősz elejéhez évtizedek óta hozzákapcsolódott a tojás piacának megváltozása, a nyári gyenge kereslet és az alacsony ár augusztus végén már mindig megszűnőben volt. A veszteséggel vegetáló, elkeseredett termelők reménye volt az augusztus vége.

2008 augusztusában azonban semmi nem változott, a tojásraktárak telve áruval (már ahol még tyúk volt), az árak inkább tovább estek a jó búza- és kukoricatermés hírére, semmint elindultak volna felfelé. Szeptemberben a piac továbbra is változatlan maradt, a tojáspiac megkövesedett, már-már az örök állandóság jelképévé vált.

Így értünk el a Tojás Világnapjához, a tojás ünnepéhez gonddal, bajjal terhelve. A világnap mint tudjuk, minden október második péntekjén van. Tíz évvel ezelőtt eddig nagyon szerencsés választása volt a Nemzetközi Tojásbizottságnak ez az időpont. Gyönyörű napsütés, igazi vénaszszonyok nyara minden alkalommal, így az idén is, a 2008. évi világnapon.

Most azonban a világnapon nemcsak a már-már nyári napsütés melengette a tojásos társadalom tagjainak szívét, hanem a piac megváltozása. Majd két hónap késéssel, de elértünk oda, hogy a termelő mondja meg, hogy mennyi az ár és nem a kereskedő. Vége az önköltség alatti termelői árnak.

Európa tojástermelőit addig-addig sanyargatta Brüsszel az értelmetlen rendeleteivel, míg az állományok jelentősen csökkentek. A hagyományos ketreces termelés betiltását szorgalmazó, a szakmához nem értő, de annál harciasabb állatvédők, a jellemtelen politikusok és a maguk fontosságát mutató fafejű bürokraták szembe kellene nézzenek a felfelé kúszó árakkal, a gazdasági világválsággal.

Örülnek a termelők, de tudnunk kell azt, hogy keserves világ köszönt ránk. Nálunk már alig telepítettek állományt ebben az évben, az, hogy az árak felmentek, köszönhető a forint árfolyamromlásának is. Nem lehet már importból tojást behordani akkor, amikor nem 232 Ft egy euró, hanem 260 és drágul a fuvar, drágul a csomagolóanyag és csökken a kínálat is.

Lehet, hogy 2008 végén mégis 50 Ft lesz a tojás?

MAGYAR PULYKASZÖVETSÉG

Szabolcsi Zsolt

Az elmúlt időszakot áttekintve igen változatos fejleményeknek lehettünk tanúi. Az ágazat súlyos gondokkal terhelve továbbra is béklyóban van, amelyből képtelen a saját erejéből kitörni. Ha valami javul, akkor más biztosan romlik. Kezdjük a jóval. Tovább folytatódott a takarmánygabona árának visszarendeződése, októberi határidős ügyletekre már 24 000 Ft/tonna áron kötnek és decemberre is hasonlóan alacsony az árszint. Az egyéb összetevők miatt azonban a takarmánykeverékek ára csak kényelmes tempóban ballag a trend után. A forint árfolyama 260 fölé emelkedett, majd ismét erősödött, azonban e cikk írása közben is hektikusan változik az árfolyam és lényegében megjósolhatatlan, hogy miképpen alakul.

A napos ára kismértékben csökkent, a keltetések visszafogottságot mutatnak. Azóta ismét a bázisév azonos időszakához közelítő mértékű lett a felvásárlás volumene, amely azonban a vizsgált periódusban még nem volt jellemző. A napos és a felvásárlási árak is lefelé mozognak, jelezve az alacsonyabb takarmányárak jótékony hatását. A belföldi árak nem alakultak kedvezően, a mellfilének meglehetősen nyomott piaca van, az értékesítési nehézségek akciókhoz, helyenkénti készletezésekhez vezettek. Az átadási és a kereskedelmi árak között még mindig jelentős a különbség

HUF EURO árfolyam negyedéves alakulása

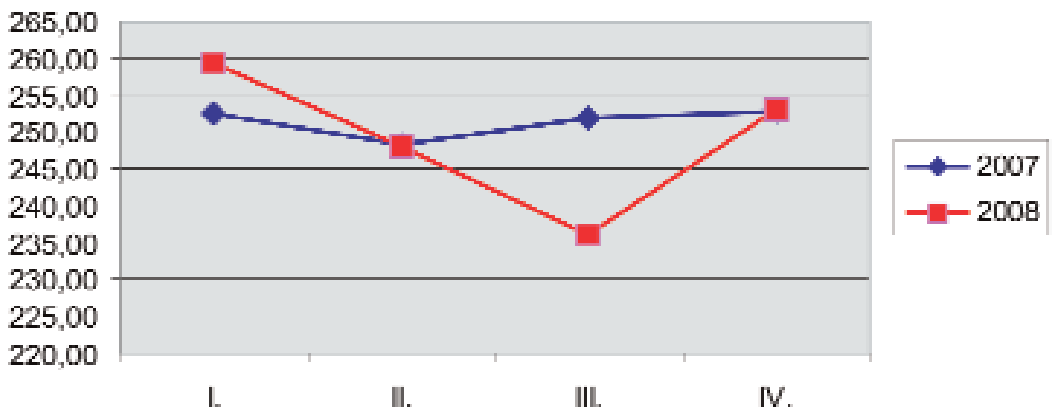

Forrás: MNB 2008. IV. negyedévi helyett 2008. október 1–14.

	2007. I–VIII.	2008. I–VIII.	2008/2007 %
Napospipe, Ft/db	337	379	112,46
Kikeltett napos, E db	7 739	7 118	91,98
Export napos, E db	210	657	312,86
Import napos, E db	806	731	90,69
Tápár, Ft/100 kg	5 540	8 089	146,01
Felvásárlási ár, Ft/kg	260,1	323,92	124,54
Húsexport, tonna	20 943	21 190	101,18
Belföldön értékesített hús, tonna	25 105	23 430	93,33
Belföldi mellfilé, Ft/kg	1 059	1 093	103,26
Belföldi felső comb, Ft/kg	573	544	95,02

a kereskedelem javára. Az exportlehetőségek sem a várakozások szerint formálódnak, erős a verseny, az árak tartottak, javulást nem mutatnak.

Az utóbbi években az ágazat jó néhány szereplője szenvedő alanya volt a különféle okokból felmerülő problémáknak. Most a Zalabaromfi és a hozzá kapcsolódó termelők csatlakoztak ehhez a körhöz. A társaság számláit zárolta a CIB Bank Rt., így üzletszerű működését nem tudta folytatni és a felnevelt pulykát sem a termelőktől átvenni. A termelők nehéz helyzetén az ágazat közös erővel próbál meg segíteni, azonban lehetőségei korlátozottak, a vágóüzem sorsát illetően pedig megkezdődött a végső visszaszámlálás.

A jövőt tekintve még több a bizonytalansági tényező. A gazdasági válság várható hatásának mértéke egyelőre kiszámíthatatlan. Látható azonban, hogy a már eddig is gyenge tőkeellátottsággal rendelkező hazai termelők és feldolgozók pozíciója tovább romlik. Bizonyos, hogy szigorúbb hitelezési és gazdasági-működési feltételekkel, valamint a fogyasztás mérséklődésével kell számolni. Az adott helyzetben minden eddiginél nagyobb szükség lesz az ágazat együttműködésére, erejének koncentrálására.

MAGYAR LÚDSZÖVETSÉG

Látits Miklós

Október 16-án együttesen tartja ülését a Lúd- és Kacsaszövetség intézőbizottsága. A napirenden szereplő kérdések egy részéről – tekintettel arra, hogy azok annak idején azonnali döntést igényeltek – írásban már szavaztak az IB tagjai. Az akkor született döntések azonban általában elvi alapokról szóltak, miközben ezek pénzügyi hátterét még nem alakították ki a szövetségek. E témák – a Nemzeti Technológia Program pályázaton történő részvétel, az Európai Hízott Máj Szövetségbe történt belépés, illetve a radikális állatvédőkkel szemben történő fellépés – nemcsak jelentős összegekbe kerülnek, hanem egyrészt a szövetségeken belül is csak az egyik hasznosítási irányt érinti, másrészt nem tartoznak az intervenciós alapból fizethető körbe. Arról kell tehát (legalább elvi szinten) döntést hozni, hogy a hízott liba és kacsa termékpályán milyen mértékű többletbefizetés jöhet szóba, és azt mely szereplőkre lehet ráterhelni (amint az ismert, az intervenciós alapba a szülőpártartók és a feldolgozó- üzemek fizetnek).

MAGYAR KACSASZÖVETSÉG

A Kacsa- és Lúdszövetség együttes intézőbizottsági ülésére a szövetségek begyűjtik a víziszárnyasvágás 2008. évi várható és 2009-re tervezett adatait, hogy az IB-tagok előzetesen tájékozódhassanak a változások nagyságrendjéről. Kőbe vésett elképzelésekről annak ellenére sem lehet beszélni, hogy a feldolgozóüzemek legnagyobb része megadta a jövő évi terveit, hiszen a világgazdaság folyamatai olyan szintű bizonytalanságot tartalmaznak, amely akár napról napra módosításra kényszerítheti a gyárakat. Arról azonban dönthetnek a két IB tagjai, hogy a vágási szándékok megalapozottságát a beszállítóktól, majd az élő alapanyagot biztosító szülőpártartóktól további adatszolgáltatással pontosítsák. A szövetségek kevés eszközzel rendelkeznek ahhoz, hogy a tervezett mennyiségeket befolyásolják, illetve az üzemekre e téren hatást gyakoroljanak, és az elmúlt időszak kifizetései a (szövetségi szintű) intervenciós beavatkozás lehetőségei is a minimálisra csökkentették. A 2009. évi víziszárnyasvágás összes mennyiségét így elsődlegesen a finanszírozási lehetőségei határozzák meg.

A libatömés általánosságban nem állatkínzás

1. Lehetséges-e egyáltalán a libatömést nem állatkínzó módon végezni, vagy ez feltétlenül együtt jár az állatok szenvedésével? – A válaszunk: lehet úgy végezni a libatömést, hogy az biztosan nem jár együtt állatkínzással.

2. A libatömés következtében megnagyobbodott máj az állatok számára szenvedést okoz-e? – A válaszunk: önmagában a megnagyobbodott máj biztosan nem jelent szenvedést a libának.

Minél kevésbé él közelünkben egy bizonyos állatfaj, annál kisebb a tudásunk vele kapcsolatban, hiszen annál kevesebb vonatkozó ismeretre teszünk szert. Libát nem szokás házi kedvencként tartani, vidéki udvarokban is ritkaságnak számít ma már. Természetes tehát, hogy az átlagembernek kevés a közvetlen ismerete róla. A feltett kérdések megközelíthetők természettudományi problémaként is, megválaszolásukhoz megfelelő információkra, vagyis szakértelemre van szükség. A libatömésre alkalmazott „kényszertömés” kifejezést hangulatot keltő, egyúttal félrevezető műszóként értelmetlennek tartjuk. A hasonló francia szó magyar szövegkörnyezetben való használatát szintén. Libatömés alatt mi egy korszerű, állat-egészségügyi és állatjóléti szempontokat is figyelembe vevő, állati terméket előállító tevékenységet értünk, amelynek fő gazdasági célja a libamáj. Állítjuk, hogy ez nem szükségszerűen jár állatkínzással.

Az állatok tartásának körülményei a libatömés során nem csak olyan formában valósíthatók meg, ami az állatok számára szenvedést jelent. A libatömés furcsa látvány, érdemes a tevékenységet, és ezek hatását is elemekre bontani, hogy egyenként megértve jobban megítélhessük. A liba számára könnyen megszokható, hogy a táplálék felvétele nem önkéntes. Ennek egyik fő oka, hogy a nyitott csőrön át akadálytalanul juthatunk a nyelőcsőbe, főleg a lágy szájpadlás fajra jellemző hiánya miatt. A tömött és nem tömött liba összehasonlító bonctani vizsgálatával megállapítható, hogy a takarmány beadására szolgáló tömőcső egészségkárosodást nem okoz. A tömésre való előkészítés (nyelőcső tágítását célzó takarmányozás) nélküli liba nyelőcsöve is jobban tágítható, mint amire a tömőcső bevezethetőségéhez szükség van. A nyelőcsőbe vezetett gumicső még magasabb rendű fajok esetében sem okoz fájdalmat, amit állatorvosi tapasztalatok egyértelműen igazolnak.

Az egyszerre beadott takarmány mennyisége jelentősen több mint amennyit az adott testméretű liba magától felvenne. Mivel a libának begye nincs, a takarmány átmeneti tárolására a nyelőcső szolgál. A befogadóképesség növelése érdekében az előkészítés során viszonylag nagy térfogatú takarmányt kínálnak az állatoknak, amit azok szívesen fogyasztanak el. A tömés során a pépesített tápot a tágulékony nyelőcsőbe juttatják, ami kellemetlen, feszítő érzést okozhat. Igen rövid ideig, hiszen a pár másodperces folyamat végén a csövet kihúzzák, és a túlnyomást okozó takarmányfölösleg a külvilággal akadálytalanul közlekedő nyelőcsőből az egységes száj-garatüregen át ürülhet. Ürül is, a madarak fejrázással gyorsan megszabadulnak a visszafolyó takarmánytól. A nyelőcső nem zárt üreg, a nyomásviszonyok kiegyenlítődésére tehát adott a lehetőség. A tömésen átesett libák magatartása sem utal arra, hogy az állatok egy fájdalmas és kellemetlen élményen estek át. Bizonyítja ezt a feltételezést az a viselkedés is, ahogy a libák a tömést végző gondozó közeledtére később reagálnak: nincs jele félelemnek, nem vált ki menekülési kísérletet. Ezek a libák nem tompultak, hanem nyugodtak. Igazolja a kijelentést, hogy lendületesen elhaladva a ketrecek mellett könnyen megriaszthatók (hangos gágogással kísért repülési és menekülési kísérletek), rakodásnál pedig és a félelemre utaló módon, némán lapulnak, egymásra taposva akarnak a rácsok között átbújni.

A tömés során az állat nyakának nyújtása, fejének magasra tartása, a tömőcső hossza és a rövid bejuttatási idő is szolgálja azt a célt, hogy a légutakba takarmány ne jusson a tömés során. Csak másodpercekig tartják ebben a testhelyzetben, ami az állatok számára legfeljebb enyhén zavaró körülmény, különösebb jelentőség nélkül. A vélemény részletesen a Magyar Állatorvosi Kamara honlapján (*www.maok.hu*) olvasható.

Székesfehérvár, 2008. október 6.

Dr. Lorászkó Gábor
c. egyetemi docens, igazságügyi szakértő
Prof. Dr. Sótonyi Péter
tszv. egyetemi tanár
SZIE ÁOTK Anatómiai Tanszék

KAPOSVÁRI EGYETEM
Állattudományi Kar, Kaposvár

MEGHÍVÓ

IX. NEMZETKÖZI BAROMFITENYÉSZTÉSI SZIMPÓZIUM

„A hatékonyság javításának lehetõségei a baromfi-áru-termelésben”

2008. november 18. Kaposvár

Tisztelettel meghívja Önt a KAPOSVÁRI EGYETEM Állattudományi Kar, Kaposvár és a WPSA Magyar Szekciója

a

IX. NEMZETKÖZI BAROMFITENYÉSZTÉSI SZIMPÓZIUMRA

A szimpózium helyszíne és idõpontja:

Kaposvári Egyetem Konferenciaterem 2008. november 18.

A részletes programot tartalmazó meghívó igényelhetõ a következõ telefonszámon:
(82) 314-155/207

A Tojás Világnapja

Mint ismeretes, ma már 10-szer az év októberének második péntekjén tartják meg világszerte a Tojás Világnapját, és ebből Magyarország is derekasan kiveszi a részét. Így a rendezvény már egy sorozattá vált, tehát nem egynapos, hanem legalább háromnapos. A rendezvényeket megelőző sajtótájékoztatót szeptember 30-án tartotta a Baromfi Termék Tanács az Agrármarketing Centrummal együtt immár hagyományosan a Budai vár Korona cukrászdájában. A világnapon, vagyis október 10-én pénteken a szakma egy értékes és tudományos mélységű szimpóziummal indította el a rendezvények szakmai részét, de ezalatt már Siófokon alaposan felkészültek a háromnapos rendezvényre. Az egész napos rendezvénysorozatról igyekszünk hű képet nyújtani az alábbiakban.

A siófoki Tojásfesztiválról meg kell említeni, hogy a Baromfi Termék Tanács már hagyományosan részt vesz ezen, védnökséget is vállal, de a fővédnök Dr. Balázs Árpád siófoki polgármester mellett Benke László mesterszakács és más neves személyiségek sora alkotta a védnökség 11 tagú együttesét. Az események fő támogatója itt Siófok város önkormányzata és a Pasteur Tojásfeldolgozó Kft. Ez utóbbinál a Kovács család mint ügyvezető és tulajdonos szerepét messzemenőleg ki kell emelni, hiszen ők már évek óta rengeteget tesznek ennek a rendezvénynek a sikeréért. A Baromfi Termék Tanács és az Agrármarketing Centrum is a kiemelt támogatók közé volt sorolva.

A sajtótájékoztató

A már szokásos helyen és szokásos módon megtervezett sajtótájékoztató tulajdonképpen egy sajtóreggeli volt, amelyen tojásételeket és könnyű italokat szolgáltak fel stílszerűen az összes résztvevő számára. A média részéről szép számban jelentek meg az érdeklődők és vitték hírül erről a tájékoztatóról a Tojás Világnap jelentőségét a nagyközönség számára.

Thury Attila

Thury Attila, a Magyar Tojóhibridtenyésztők és Tojástermelők Szövetsége elnöke nyitotta meg a tájékoztatót.

A sajtó az ágazatról kapott szakszerű tájékoztatást, melynek keretében az elnök elmondta, hogy sajnos hanyatlás volt tapasztalható az elmúlt években. Ez a mennyiségi termelésre is kihatott, hiszen a szervezett tojástermelésben az utóbbi években 1,4 millióval kevesebb jércekihelyezés volt, mint korábban. 2007-ben is 400 ezer kihelyezésnyi csökkenés mutatkozott. A nyári tojáspiac az elnök szerint az őszre is megmerevedett állapotban van. A külső piacok, mint EU-tagok nyomása érződik, pl. a lengyel tojás 11 Ft-ért jön az országba. A költség és árviszonyok, a fogyasztói árak mintegy 25%-kal nőttek, de a költségek emellett 35%-kal és a termelői árak legkevésbé, még a fogyasztói áraknál is jóval kisebb mértékben. Beszélt ezután az EU különböző állatvédelmi és egyéb szabályozásairól, a rendeletekről, melynek értelmében a ketrectilalom 2012-ben hatályba lép. Egyébként az EU-ban jelenleg 75%-ban tartják a tyúkokat ketrecben, 12%-ban mélyalmon, 8,5%-ban szabadtartásban és a biotartás aránya 2%. Hangsú-

A hallgatóság

lyozta, hogy az állatvédelem mellett az embervédelemre sem ártana gondolni a szabályok megalkotásánál. Ugyanis a feljavított ketrecekben mintegy 8%-kal nagyobb költséggel lehet megtermelni a tojást, a mélyalmos tartásnál 21%-kal, a szabadtartásban 50%-ban, és a biotartásban 100%-kal került többe a tojótyúktartás. Kitért a szalmonellafertőzés veszélyeire, és arra, hogy ez mekkora kihívás, ennek a mentesítési munkálatai milyen követelményeket állítanak, továbbá mint mennyiséget, külön kiemelte a takarmányárak emelkedését, amelyeknél most ugyan pozitív ingadozás is van, de összességében igen drága a baromfitakarmány. Az elnök nyomatékosan kitért a GVH (Gazdasági Versenyhivatal) által az ún. „kartellezés" miatt kiszabott súlyos büntetésre, melynek igazságosságát a szövetség máig is vitatja.

A tojástermelésnél, és a tojásiparban a héjastojás forgalmazásán túlmenően egyre jobban terjednek a tojáskészítmények, tehát az ipar működik, de ez nem elegendő Magyarországon. Az együttműködések fontosságára hívta fel a figyelmet ezen túlmenően, amely az ország különböző agrártudományi és más egyetemeivel alakult ki. Ennek kapcsán is felhívta a figyelmet arra, hogy nagy összefogásra van szükség az ágazatban, de az ágazaton kívüliekkel is egyaránt.

Dr. Németh Antal, aki a terméktanács és a szövetség tanácsadó állatorvosa, ismertette a legnagyobb veszélyeket, amelyek különböző megbetegedésből következnek, így a szalmonellára és a campylobacterre tért ki. Az EU-ban nagy különbségek vannak az országok között fertőzöttség tekintetében. A célkitűzés egyébként az, hogy átlagosan 2% alá kell szorítani ezt az arányt.

Földi Péter a tojás feltámadása alapgondolatából kiindulva tartott tájékoztatót, tehát a tojás egy energia- és vitaminbomba, amely legálisabban tört be a táplálkozásélettani folyamatokba és így a fogyasztásba is. Felidézte az USA tojástörténetét, amely nagy kört írt le, de visszatért önmagába és ismét legális élelmiszerré vált. Elmondta, hogy a tojás nemcsak megfeszíttetett, hanem fel is támadt, ezzel a bibliai példával próbálta demonstrálni a mai helyzetet. Különböző beltartalmi előnyeiről és értékeiről szólt. A tojásról mind funkcionális élelmiszerről szólva megjegyezte, hogy pl. a gyógyászati termékek a tojáson keresztül juttathatók a szervezetbe, táplálékkiegészítő anyagok ugyanígy és nem utolsósor-

Dr. Németh Antal

Földi Péter

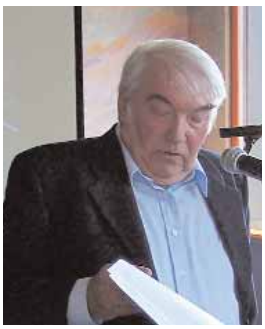
Kiss Sándor

Kovács József

Benke László

ban az immunanyagok is.

Ezután *Kiss Sándor*, a zengővárkonyi Míves Tojás Múzeum szakembere ismertette a múzeum keletkezését és átadta Nienhaus Rózsa múzeumalapító és tulajdonos üdvözletét, aki sajnos nem tudott eljönni a sajtótájékoztatóra.

Kovács József, a siófoki Pasteur Kft. ügyvezető igazgatója emelkedett szólásra és tájékoztatta a sajtó jelenlévőit, hogy október 10–12. között Siófokon nagyszabású tojásfesztivál kerül már a korábbi évekhez hasonlóan megrendezésre. 2008 a reneszánsz éve, ezért ő maga is reneszánsz öltözetben jelent meg a tájékoztatón. A tojáspiacnak kívánnak mindenképpen segíteni azzal, hogy népszerűsítik a tojást, mert a tojás egy csoda, amelyet meg kell ismertetni mindenkivel, különösen azokkal, akik még kevésbé ismerik. 2007-ben több mint 60 ezer ember vett részt a fesztiválon. Ilyen arányú részvételt várnak idén is. A díszvendég most Bulgária lesz.

A következő ismertetést *Benke László* világ- és olimpiai bajnok mesterszakács tartotta, aki elmondta, hogy minden évben milyen csodálatos tömegételeket, ugyanakkor minőségi ételeket kínáltak a tojásfesztivál résztvevői számára. Komoly embertömegeket tudtak ezzel megmozgatni, 5-6-8-10 ezer tojás nagyságrendjében készítettek ételeket. Tavaly még Kodály kedvenc ételét kínálták, idén pedig Mátyás király írnokának, Bonfininek a kedvenc tojásételét, mint reneszánsz tojásételt készítenek el, amelynél 8 ezer tyúktojást, 2 ezer fürjtojást és 5 strucctojást fognak felszolgálni az ételben. Igen szellemesen jellemezte a tojásételeket és azt, hogy milyen jelentősége van a gasztronómiának a tojással kapcsolatban. Ezt ő a gyakorlatban is be kívánja mutatni, és továbbra is ennek megvalósításán kíván dolgozni.

A sajtó képviselői a tájékoztatón és a vendéglátáson túlmenően írásbeli sajtóanyagokkal és tojásajándékokkal el lettek látva, a sajtótájékoztató ezzel igen jó hangulatban ért véget.

A VI. Nemzetközi Tojásfesztivál

A Tojásfesztivál első rendezvényét szintén hagyományosan a terméktanács kezdeményezésére egy szakmai szimpózium vezette be, amely a siófoki Városháza nagytermében került megrendezésre.

A szimpózium előtt Thury Attila szövetségi elnök üdvözölte a megjelenteket, akik között helyet foglalt *Frank Pace,* a IEC elnöke és *Julian Madeley* főtitkár.

Az első előadást Julian Madeley főtitkár tartotta „a Nemzetközi Tojásbizottság tevékenysége; a tojáságazat helye a világban" címmel. A főtitkár örömét fejezte ki az irányban, hogy ismét Magyarországon lehet a tavalyi sikeres világkonferencia után. Megköszönte a szervezőknek a szép rendezvényt a Tojás Világnapjára, és kijelentette, hogy most már itt is minden rendben van, minden napra egy tojás. Minden napra egy tojás – ez a világnap üzenete és ez így rendben is van. De ezt szerinte tudják is a magyarok, mert ez az ország az EU-ban a legnagyobb tojásfogyasztó és világviszonylatban 295 db/fő fogyasztással az élcsoportban foglal helyet.

Nagyon szépen rendezik itt Siófokon ezt a világnapi fesztivált. Az egész világon megrendezésre került és az első rendezvények ma éppen Új-Zélandon, Ausztráliában, Kínában, Mongóliában, Indiában, az Egyesült Királyságban, Kolumbiában, Mexikóban és az USA-ban követik, de a szövetség elnöke, Frank Pace Magyarországot választotta ezek közül, tehát a siófoki rendezvényt, amit mi a legnagyobbnak tartunk. A Tojás Világnapján a tojás üzenetét átadjuk a világnak és terjesztjük szerteszéjjel, ami a következő: biztonság, szabadság, bőkezűség és tápláló erő. Az embereket szeretnénk arra emlékeztetni, hogy a tojás egy igazi szokásos és természetes étel. A legjobb fehérjék forrása.

Julian Madeley

Szeretnék valamit a tojásipar jövőjéről is beszélni. Ezek a meggondolások a következők:

- a tojásipar konszolidációját folytatni kívánjuk nemcsak hazai, hanem nemzetközi regionális alapon is
- Az állatjólét továbbra is domináns szerepet játszik
- Növekvő fontosságot tulajdonítunk a márkázásnak és a professzionális marketingnek
- Mint ahogy ez örökké így lesz, a globál témák mindig lokális döntésekhez kell vezessenek

Ezután az IEC-ről adott rövid ismertetést, annak tevékenységét is vázolta. Különös jelentőséget tulajdonítanak majd a felállítandó állatjóléti munkabizottságnak és a közgazdasági osztálynak, amelyet Peter van Horn, a wageningeni egyetem professzora vezet, és döntő szerepe van ezenkívül a szövetségben Hans Windhorst professzornak, aki a szövetség statisztikusa, a németországi Wechta egyeteméről. Évente teljes körű beszámolót adnak ki, valamint speciális gazdasági riportokat küldenek a tagság körében.

A következő előadást *Dr. Drimba László,* a Debreceni Egyetem Farmakológiai és Farmakoterápiai Intézetéből tartotta „A to-

jás feltámadásának újabb fejezetei” címmel, melynek keretében mély tudományos megvilágításba helyezte a tojást mint funkcionális élelmiszert. Ez azt jelenti, hogy a tojás mint élelmiszer bizonyos életfolyamatokhoz kapcsolható, ezért ezekbe a funkciókban részt vesz és ezenkívül különböző más funkciókat is lehet a tojásra bízni. Így pl. külön tápláló anyagok, kiegészítők bejuttatása a szervezetbe, vagy éppen gyógyászati anyagokkal való kezelést a tojás által alkalmazni, tehát így a tojás közvetítő is lehet. Érdekes még, hogy maga a tojás is vihet az embrióba bizonyos immunanyagokat. Az előadónak – a részletezéstől eltekintve – azt a kijelentését érdemes idézni, hogy „a koleszterin 70%-ban nem a diéta függvénye a tojásfogyasztás esetében, hanem, azt genetikai tényezők nagyban meghatározzák és csak 30%-ban lehet kockázatos mint öröklött probléma”.

Dr. Drimba László

„A tojótyúkok okszerű takarmányozásának alternatívái” címmel *Dr. Tossenberger János* egyetemi docens (Kaposvári Egyetem Állattudományi Kar) előadása következett. Az előadó igen szellemes bevezetés után, amely árarányokkal foglalkozott és utalt a takarmány jelenlegi magas árfekvésére, azzal is foglalkozott, hogy a tojásárakban nem került csillagászati magasságba ez a költség, pedig bizony elég magas. Itt megemlítette azt az érdekességet, mely előadásának megdöbbentő része volt, hogy általában foszfor-túladagolással takarmányozunk, és azt is mondta, hogy a tyúk már annyi foszfort kap néha, hogyha leolthatjuk a villanyt, az állat akkor is foszforeszkál. Más pazarló takarmányo-

Dr. Tossenberger János

Kovács Gellért

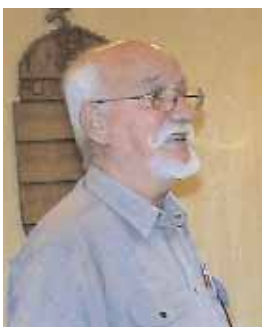

Varga Csaba

zási módokra is kitért, főleg a fehérje-aminosav viszonylatra. Az emészthetőség témáját is részletezte, különösen az aminosav-emésztés tekintetében és nagyon tanulságos következtetéseket vont le. A takarmányozás okszerű és takarékos módszereit kapcsolhatnánk a minisztériumi stratégiai programokhoz, hiszen ott is kialakítottak az elkövetkezendő szárazságok, aszályok időszakára szárazságtűrő növényekkel való munkát és termelést. Kitért egy-két olyan melléktermékre, amely takarmányozásban esetleg problémákat okozhat, így a repcedara és a DDGS-sel történő baromfitakarmányozásra is.

Kovács Gellért, a Pannon Egyetem Georgikon Mezőgazdaság-tudományi Kar docense „A tojás zsírsavtartalmának változtatási lehetőségei" címmel érdekes előadást tartott. Beszámolt azokról a kísérletsorozatokról, amelyeket az egyetemen elvégeztek és amelyekkel olyan irányba lehet a takarmányozást változtatni, hogy biológiai értékben a zsírsav tekintetében is igen előnyös akár a tojástermelés, tehát a tojóállomány egészségi állapota és működése szempontjából, akár a tojás mint táplálék, étel szempontjából. Az előadó bemutatott jó néhány típusú zsírsavmintát és az ezzel végzett kísérletek igen biztató eredményeit.

Bizonyos ősi hagyományokról, „A hímes tojás és az ősi írásbeliség" címmel *Varga Csaba* ősműveltség-kutató tartott igen érdekes előadást, amelynek keretében a tyúk, a tojás és jó néhány ezzel kapcsolatos, akár ünnepeket is jelentő húsvét körüli időszakban divatos szavak eredetét mutatta be, hogy miből erednek ezek a szavak és a magyar nyelv igen sajátos logikáját – úgy gondoljuk – nem igen tárták a hallgatóság elé, ezért igen érdekes volt. Jól kapcsolódott a téma is a Tojás Világnapjához.

A fesztivál további eseményei a szakmai közönség programjában

A szimpózium szakmai közönsége és a fesztivál vendégei ezután a házigazdák meghívására balatoni hajókiránduláson vettek részt, amelyen az állófogadás formájában az ebédet is megrendezték.

Az ebéd előtt Benke László mesterszakács, mint látható, reneszánsz öltözetben üdvözölte a vendégeket és az ebéden feltálalt ételekről mondott néhány igen szellemes és hangulatos mondatot. A hajókirándulás után a kiszálláskor az elnök és néhány neves vendégről reneszánsz öltözetű fiatal lányok között felvételeket készítettünk.

A szimpózium hallgatósága, előtérben Thury Attila, a Magyar Tojóhibrid-tenyésztők és Tojástermelők Szövetsége elnöke és fehér ingben Frank Pace, az IEC elnöke

A fesztivál délutáni, már a teljes közönségnek szóló programjának megnyitása a Fő téren felállított színpadon történt, amelyre felvonultak a fesztivál védnökei. Előtte reneszánsz zenekar játszott sajátos régi muzsikát abból a korból.

Pace úr a reneszánsz lányokkal

Pace úr a hajóhídon kiszállás közben

A rendezvény siófoki háziasszonya (a jobb szélen) vendégeivel

Búza György és Budai Zoltán a reneszánsz öltözetű lányokkal

Reneszánsz zenekar játszik a színpadon

A rendezvény védnökei a színpadon

Balázs Árpád polgármester megnyitja a fesztivált

Frank Pace IEC elnök beszédet mond

ISV-VAL itatórendszerek a pulyka-előnevelésben

A baromfitartásban napjainkban szinte kizárólag alsópályás, zárt rendszerű itatástechnológiát használnak.

Az ISV ZRt. által—hazánkban kizárólagosan—forgalmazott itatástechnológia a baromfitartók körében máltán elismert VAL-itatórendszer.

A szelepes itatórendszerek szinte bármely baromffajnál és korcsoportban sikeresen alkalmazhatóak, kivételt eddig a pulyahizlalás jelentett. A pulyka előnevelésben elért nemzetközi eredmények azt mutatják, hogy érdemes alkalmazni a kiváló minőségű és hosszú élettartamú alsópályás, szelepes VAL-itatórendszereket ebben a korcsoportban.

Az ISV ZRt. 2008 nyarán egy pulykatartó gazdánál kipróbálásra javasolta VAL itatórendszerét, hogy összehasonlítva a több évtáll tapasztalatával (addig nyílttvizű itatókat használtak), bebizonyíthassa az alsópályás, szelepes itatástechnológia létjogosultságát ebben a korcsoportban is. A kísérlet hat hétig tartott és az elért eredmények összegzéséről beszéltek. növekedési ütemben nem maradtak el a madarak, nem csoportosultak az itatószelepek körül, az alom száraz maradt, a rendszer tisztítása jóval kevesebb időt és munkaerőt vett igénybe, nem gyűlhetett fel takarmány-maradék az itatócsészében, a madarak ugyanannyi vizet fogyasztottak el, mint nyílttvizű itatón tartott társaik (nulla alu került víz az alomra), a későbbi hizlalás során nem jelentett törést a nyílttvizű itatók használata ebben a csoportban sem.

Azt gondoljuk, hogy jó bizonyítéka a VAL itatórendszerek pulyka-előnevelésben való alkalmazhatóságának, hogy a gazda igényt tartva a rendszerre, a következő csoportot is azon kívánja nevelni.

Tovább információ: Angyalné Dr. Alexy Márta, 30/261-1082

Adu ászok a sertés és a baromfi egészségügyben!

V.M.D. Tiamulin-50 por A.U.V.

Sertések emésztő- és légzőszervi megbetegedéseinek kezelésére

Tiamulin hidrogén fumarát 500 g /kg

Doxyveto-50 por A.U.V.

Rekeltegyes oldatban bárányok és sertések tartóan beteg egyedeinek gyógykezelésére

Doxiciklin-hiklohidrát 500 g/kg
Citromsav 20 g/kg
Glükóz 450 g/kg

torzító orrgyulladás

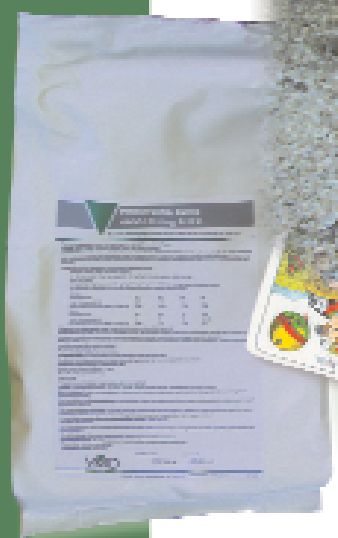

Promycine pulvis 4800 I.U./mg A.U.V.

Borjú, sertés és baromfi bélfertőzésének kezelésére

Kolistin szulfát 4800000 NE/g

V.M.D. Tiamulin-10% gyógypremix A.U.V.

Sertések emésztő- és légzőszervi megbetegedéseinek kezelésére

Tiamulin hidrogén fumarát 100 g/kg

VMD
E.A. V.M.D. K.V.

V.M.D. Állatgyógyászati Kft.
H-1093 Budapest, Közraktár utca 22/b
E mail: vmd@vmdvet.hu
Web: www. vmdvet.hu

Szakmai tanácsadás:
Tel./Fax: +36/1 215 0410 és
+36/1 219 5014 (Üzletvezetőség)

BTT ágazati adatok (2008. I–VIII. hó)

1. táblázat

Tenyésztés, szaporítás, árutermelés (Hatching, and production)								
Faj – breed	Napos keltetés (hatching) 1000 db – 1000 pc 2008		*Napos keltetés (hatching 1000 db – 1000 pc 2007*		Napos ár (day-old prices) Ft/db – HUF/pc 2008		*Napos ár (day-old prices) Ft/db – HUF/pc 2007*	
	Aug	Jan–Aug	*Aug*	*Jan–Aug*	Aug	Jan–Aug	*Aug*	*Jan–Aug*
brojler – broiler	12 926	100 148	*13 645*	*95 557*	83,8	83,8	*73,0*	*71,6*
tojóhibrid – layer	251	5 016	*55*	*5 136*	167,3	167,1	*159,9*	*156,2*
pulyka – turkey	720	7 118	*807*	*7 686*	365,0	379,0	*340,0*	*337,0*
liba – goose								
hústípusú –meat type	32	2 409	*2*	*1 960*	585,1	598,0	–	*462,4*
májtípusú –liver type	148	2 412	*112*	*2 110*	899,0	638,2	*798,0*	*574,7*
kacsa – duck								
pekingi – broiler	1 243	9 848	*1 538*	*11 565*	119,8	120,9	*104,6*	*104,5*
mulard – Mulard	106	1 909	*251*	*1 761*	4) 370,0	370,0	*4) 380,0*	*380,0*
barbarie – Muscovy	25	243	*94*	*497*	4) 360,0	360,0	*4) 320,0*	*320,0*

Faj – breed	Takarmányár (nevelőtáp) (feed price – grower) Ft/100 kg – HUF/1000 pc 2008		*Takarmányár (nevelőtáp) (feed price – grower) Ft/100 kg – HUF/1000 pc 2007*		Felvásárlási ár (purchase price) Ft/kg – HUF/kg LW 2008		*Felvásárlási ár (purchase price) Ft/kg – HUF/kg LW 2007*	
	Aug	Jan–Aug	*Jul*	*Jan–Aug*	Aug	Jan–Aug	*Aug*	*Jan–Aug*
brojler – broiler	8 197	8 521	*7 850*	*6 174*	235,6	234,7	*201,2*	*184,0*
tojóhibrid – layer	1) 5 110	6 814	*1) 5 430*	*4 914*	2) 16,16	16,90	*2) 15,68*	*14,27*
pulyka – turkey	3) 7 240	8 211	*3) 5 620*	*5 540*	328,4	323,9	*267,2*	*258,2*
liba – goose	7 728	7 728	*5 766*	*5 105*				
hústípusú –meat type					502,2	506,6	*413,6*	*411,3*
májtípusú –liver type					558,4	563,4	*479,9*	*464,6*
kacsa – duck	7 897	7 897	*5 811*	*5 061*				
pekingi – broiler					272,0	276,1	*200,8*	*197,4*
mulard – Mulard					466,1	475,8	*426,2*	*411,7*
barbarie – Muscovy					434,8	441,8	*389,1*	*385,1*

Megjegyzés – Remarks 1) takarmányár: tojóláp I. – feed price: layer mash (I) 2) tojás termelői ára (Ft/db) – table egg producer price (HUF/pc) 3) befejezőtáp – finisher 4) gácsér – drake

Forrás: BTT – *Source:* Product Council

2. táblázat

Baromfifelvásárlás, és -értékesítés
Input and sales

M. e.: tonna – Metric tons

	2007.	2008. Jan–Aug	*2007. Jan–Aug*	08/07 %
csirke – brojler				
felvásárlás – purchase	217 476	153 397	*141 189*	108,6
értékesítés – sales				
belföld – home	139 985	101 544	*94 605*	107,3
export	14 922	9 861	*10 347*	95,3
tyúk-kakas – hen-cock				
felvásárlás – purchase	1 940	1 530	*1 572*	97,3
értékesítés – sales				
belföld – home	1 297	789	*958*	82,4
export	127	56	*127*	44,1
pulyka – turkey				
felvásárlás – purchase	125 993	81 277	*82 516*	98,5
értékesítés – sales				
belföld – home	37 399	23 430	*25 105*	93,3
export	32 153	21 190	*20 943*	101,2
liba – goose				
felvásárlás – purchase	34 822	20 101	*21 453*	93,7
értékesítés – sales				
belföld – home	7 257	3 920	*4 207*	93,2
export	11 995	4 001	*6 400*	62,5
kacsa – duck				
felvásárlás – purchase	57 994	32 540	*38 722*	84,0
értékesítés – sales				
belföld – home	15 378	6 396	*9 438*	67,8
export	19 804	9 369	*8 516*	110,0
baromfi összesen – Total				
felvásárlás – purchase	438 225	288 845	*285 452*	101,2
értékesítés – sales				
belföld – home	201 316	136 079	*134 313*	101,3
export	79 002	44 478	*46 334*	96,0
h. libamáj – goose liver (export)	1 318,5	836,6	*867,0*	96,5
h. kacsamáj – duck liver (export)	459,2	284,9	*264,3*	107,8

Megjegyzés – Remarks: Felvásárlás – Purchase: élősúly – live weight: Értékesítés – Sales: vágott súly – slaughtered weight.
Forrás: BTT – *Source:* Product Council

Baromfipiaci helyzetkép (2008. 38–39. hét)

Többnyire stabil a baromfipiac

A **csirkehús** piacán bolti szinten a friss darabolt termékek vannak a fogyasztók érdeklődésének középpontjában. A grillezhető termékek üzlete is jól megy, nem elhanyagolható, mert ebben az időben népünnepélyek folynak az ősz folyamán. A vágóüzemek átadási árai stabilak, míg a felvásárlási árak legújabb tárgyalások következtében ismét kissé csökkenő tendenciát mutatnak.

A **pulykahús** piacán a pulykamell nagykereskedelmi ára ismét egy kicsit gyengült a közelmúlthoz hasonlóan. Nagyjából dominál viszont a stabil árképzés a comb termékeknél, tehát a vöröshúsnál. Az utóbbi különösen keresett mostanában a feldolgozóipar részéről, ezért élénkíti a keresletet. Itt is beszélhetünk az alapanyag termelői árainak némi csökkenéséről.

A **vágótyúk** piacán erősödő tendenciák mutatkoznak, mivel az élő árunak az árai Németországban, Hollandiában és Belgiumban is általában felfelé húznak. A brojler szülőpárokért többet fizetnek. A forgalom viszonylagos élénkülése tapasztalható a levestyúkok piacán, ami évszak által meghatározott és szokványos mostanában.

Az **étkezési tojás** piaca hangulati szempontból barátságosnak ítélhető. Összességében is nőtt az árszínvonal, a folyamatos termelést felveszi a piac.

Árinformáció a baromfi termékekről (a termék 1 kg-jára)

Termék	Artípus	Egyéb megj.	2008/39. hét euró	2008/39. hét (Ft)*	2008/38. hét euró	2008/38. hét (Ft)*	2007/39. hét euró
Németország							
Csirke	felv.	1500 g	0,89	(221)	0,90	(224)	0,84
	felv.	2000 g	0,86	(214)	0,86	(214)	0,83
Pulyka	felv.	9,5 kg	1,27	(316)	1,27	(316)	1,15
	felv.	19,5 kg	1,34	(333)	1,34	(333)	1,22
Csirke	nagyker.	1050 g	2,09	(519)	2,09	(519)	2,14
	nagyker.	1100 g-tól	2,09	(519)	2,09	(519)	2,14
Csirke	fogy.	egész, fagy.	2,02	(502)	2,00	(502)	1,85
Mellfilé	fogy.	csirke, friss	7,03	(1747)	6,75	(1678)	7,02
	fogy.	pulyka, friss	7,43	(1847)	7,26	(1804)	6,95
Csirkecomb	fogy.	friss	3,06	(760)	3,32	(825)	2,82
Hollandia							
Csirke	felv.	szds.	0,77	(191)	0,77	(191)	–
	felv.	integr.	0,90	(224)	0,90	(224)	–
	szabad	nagytestű	0,87	(216)	0,89	(221)	–
	szabad	kistestű	0,87	(216)	0,89	(221)	–

*MNB 2008. 10. 16-i hiv. devizaárfolyam szerint *Forrás:* ZMP Geflügel 2008/40.

A kereslet összességében élénkült, különösen alátámasztotta ezt a tojástermék feldolgozóipar. Ennek következtében a ketreces áru szegmense a boltokban kisebb jelentőségűvé vált. Átállás tapasztalható a termelőknél a mélyalmos tartásra. Bár ez csak majd a jövőben várható, ezért a mélyalmos áru valamivel beszűkült kínálatot mutat. Összességében is ez mondható a tojáskínálatról, legalábbis Németországban.

Az ipari tojás ára mind a német, mind a külföldi termelésből származó tojás tekintetében nőtt.

Az árak konkrétan a következőképpen alakultak:

A németországi Weserens csomagolóállomások a szeptember végi árak nagykereskedelmi szinten 30-as tálcákban 360-as kartonokban áfa nélkül 5,35,5,80 euró/100 db (13,30-14,40 Ft/db) szinten mozogtak. Az ipari alapanyagként használt osztályozatlan tojás tálcákon forgalmazva a 13 Ft-ot is közelíti.

Érdekes megjegyezni még, hogy a franciaországi nagykereskedelmi ár 14,70 Ft körül mozog, míg a milánói piacon a fogyasztói ár a 24 Ft-hoz közelít. A spanyolországi nagykereskedelmi ár közel 13,70/db, valamennyi az M súlyosztályra értendő.

Országelemzések

Délkelet-Ázsia – piacok nagy lehetőségekkel

Délkelet-Ázsia a világgazdaság egyik növekedési centruma

A dinamika óriási és ennek fő tényezői a beruházások, a külkereskedelem, de ezen túlmenően a privát fogyasztás is ma már. Ez utóbbinak köszönhető, hogy a hatalmas gazdasági robbanás pozitív irányban a keresletet is megnövelte az élelmiszer és az agrár alapanyagok iránt. Nem minden tekintetben tudják ezek az országok ilyen irányú szükségleteiket fedezni. Ezért aztán megnyitja azokat a kereskedelmi esélyeket, amelyeket az európai országok ki tudnak használni, mint exportőrök.

A gazdaság általános jellemzői

Délkelet-Ázsiában a nemzetgazdaságok az ezredforduló óta 5 és 9% közötti növekedést mutatnak fel rendszeresen. Az országok egymás között is gazdasági kapcsolatokat tartanak fenn, természetesen mint jellegzetes régió, többi nagy ázsiai növekedési központokkal mint Kína, India, Japán és Dél-Korea építik ki ugyancsak gazdasági kapcsolataikat. Miután az említett Japán és Dél-Korea mint az ezredforduló előtt kiugró gazdasági hatalmak, ezekhez hasonlóan ezen délkelet-ázsiai országok is hatalmas lendületet kaptak és az említettek után is a tigris országok közé sorolják. A gazdasági fellendülést mindenesetre ebben az ázsiai régióban a 90-es évek vége felé elég súlyos, világszerte mutatkozó válság rázta meg.

Délkelet-Ázsia országainak általános ökonómiai mutatóit az 1. sz. táblázatban foglaljuk össze.

Látható, hogy nagy különbségek vannak mind a lakosság számában, mind a városiasodásban, mind az agrárgazdaságban foglalkoztatottak arányában, mind pedig az agrárgazdaság hazai bruttó nemzeti termékhez való hozzájárulásának arányában. Így érthető, hogy az egyes országok színvonala óriási különbségeket mutat, ez nemcsak életszínvonalban, hanem a gazdasági összteljesítményben is megmutatkozik, hiszen az egy főre eső GDP (bruttó

1. táblázat

Délkelet-ázsiai országok gazdasági mutatói					
	Népsűrűség (millió fő)	Urbanizáció (%)	Mezőgazd. foglalkozt. (%)	Mg. GDP aránya (%)	GDP/fő
Kambodzsa	14,2	20	60	29,6	514
Indonézia	222,1	49	44	14,2	1643
Laosz	5,7	22	82	42,7	596
Malajzia	26,6	66	15	7,7	5665
Myanmar	56,5	31	63	48,5	248
Fülöp-szigetek	87,0	63	36	18,8	1352
Szingapúr	4,5	100	0	0,1	25 556
Thaiföld	65,2	30	41	8,9	3164
Vitnam	84,2	27	52	18,7	704

Forrás: Ázsiai Fejlesztési Bank, Világbank (2007)

hazai termék) bizony a nagyon szegény Kambodzsától (514 dollár/fő) Szingapúrig (25 556 dollár/fő) hatalmas skálán mozog. Az országnagyságot, ha területileg nézzük, Indonézia magasan vezet, hiszen 1800 ezer négyzetkm-en fekszik és 23 millió ha szántóföldd el rendelkezik, míg pl. Kambodzsa nem éri el a 200 ezer négyzetkm-t és a 4 millió ha szántóterületet sem. Érdekes, hogy Malajzia a fejlettebb országok közé tartozik, mintegy 330 ezer négyzetkm-rel, de az egy főre eső rizstermelés ebben az országban a legkevesebb, ami annak tudható be, hogy elsősorban ültetvényeket pl. pálma- és kaucsukültetvényeket helyeznek inkább előtérben az agrártermelésben. Szántóföldi művelés szempontjából még Thaiföld emelkedik ki, ahol több mint 14 millió ha szántóterülettel rendelkeznek és itt jelentős, mintegy 450 kg/fő a fajlagos rizstermelés mutatója.

Ami a kereskedelmet illeti, a külső kereskedelmi partnerek, így Kína, Japán és Dél-Korea irányában a délkelet-ázsiai országok létrehoztak bizonyos egyezményeket, így pl. Japánnal egy szabadkereskedelmi egyezmény van folyamatban. 2007 óta Európával fennáll egy kereskedelmi egyezmény, több bilaterális részből áll és itt az EU Bizottság arra törekszik, hogy az ASEAN országokkal ezeket a bilaterális jellegről biregionális jelleggé alakítsa, vagyis a régiók kötnek régiókkal egyezményt, így az EU az ázsiai országok e régiójával. Az óriási piacról érdekes megemlíteni, hogy az összesen 566 milliós számú lakosság ezt már eleve predesztinálja, ami kereken 70 millióval nagyobb mint az EU-27 piaca. Említésre került már az egy főre eső GDP-ben nagy különbségek vannak, de Európához képest még nagyobb, hiszen ezekben az országokban a GDP mintegy 6%-át éri el az EU-belinek. Szingapúr a maga 4,5 millió lakosával fantasztikus GDP-teljesítményt ér el, ez a már említett számmal vetekszik az EU-ban elért mutatóval. Malajziában és Szingapúrban van ezen túlmenően a délkelet-ázsiai országokban a legteljesítőképesebb gazdaság. E két országban kétszer akkora az egy főre eső GDP, mint pl. Olaszországban. A produktivitást tekintve Indonézia pl. eléri a mai Kína termelékenységi mutatóit. Ezzel szemben Laosz, Kambodzsa és Vietnam a legszegényebb országok közé tartoznak még világviszonylatban is.

Érdekes a városiasodás, az urbanizáció foka, ami szintén nagy különbségeket mutat, így Malajzia és a Fülöp-szigetek vi-

szonylatában a lakosság kétharmada városban él, míg Kambodzsában és Laoszban csak egyötöde. A mezőgazdaságban foglalkoztatottak aránya is beszédes mutató, hiszen Kambodzsában, Laoszban és Myanmarban (kis ország) 80, illetve 60% az aktív népességnek a mezőgazdaságban dolgozók aránya, ez egy nyomorúságos társadalmi állapotot tükröz. A legkisebb arány Szingapúrtól eltekintve – ahol ez nulla – 17%-kal Malajzia rendelkezik. Jól mutatja az előbbi arányok következményeit az is, hogy a háztartások összes kiadásából a lakosság 30 és 60% között költ élelmiszerre – a gazdasági és életszínvonaltól függően. Ez természetesen kihat a vásárlóerő által az élelmiszerárakra is. Egyes országokban óriási szubvenciókkal próbálják a lakosság szociális helyzetét valamennyire javítani – természetesen az élelmiszerekre vonatkozólag. Így az a törvényszerű gazdasági mechanizmus, mely az árakat, a kínálatot-keresletet összehangolja, egyes országokban teljesen hatályon kívül helyeződik.

Mint már a fentiekből is kitűnik, a délkelet-ázsiai országokban a szántóterület aránya nagyon csekély, vagyis a 4% (Laosz) és közepes (25% Thaiföld) között mozog. A szántóterületen nagy átlagban mondható, hogy 15%-ban rizst, kukoricát és maniókát termelnek. A rizs nagyon fontos agrártermék ezekben az országokban, a termelés folyamatosan nő. A régióban 106 millió tonna volt 2007-ben, ami a világtermelésnek a negyedét jelenti. Mindenképpen említésre méltó az ültetvénygazdálkodás, amely itt nagy fontosságú és a termelés nagyon nagy része az exportot szolgálja, amely az egész világ országaiba irányul. Az első helyen állnak a növényi olajok, így a pálmaolaj és a kókuszdióolaj. A pálmaolaj nagyságrendekkel megelőzi az összes agrártermék mennyiségét és fontosságát. További nagyon fontos ültetvénykultúra a kávé, a tea és a kakaó, valamint a kaucsuk. Itt, ha a kávét kiemeljük, akkor Vietnam és Indonézia Brazília után a legnagyobb exportőrként áll a világ agrárexportjában. A kakaó Indonéziában jellemző és nagyon nagy fontosságú, ezt a holland gyarmatosítás idejéből is ismerjük Európában, hiszen a holland csokoládé az indonéz kakaóból kerül előállításra. Ugyanilyen ültetvénykultúra a kaucsuk, amelynek fő termelője Thaiföld, Indonézia és Malajzia.

Általában ezek a délkelet-ázsiai országok az agrárkereskedelem tekintetében összességében pozitív kereskedelmi mérleggel rendelkeznek. Itt vannak különbségek, mert e tekintetben erősen pozitív mérlege van Szingapúrnak, Indonéziának, Malajziának, míg negatív mérlege van Vietnamnak, a Fülöp-szigeteknek, Kambodzsának és Laosznak is. Az EU irányába tulajdonképpen nem pozitív ez az agrárkereskedelmi mérleg.

Az alábbiakban két ország gazdaságával kiemelten is foglalkozunk.

Thaiföld

Ez az ország azt mondhatjuk, hogy nem nyugszik, a politikai helyzet is igen instabil, de erre mintha semmi tekintettel nem volna a gazdaság, mert annak erős fejlődését ezek a dolgok nem zavarták. A legfontosabb agrártermék a rizs és a natúr kaucsuk, de kitérünk arra is, hogy az állati termékek közül a baromfi és a sertés komoly fejlesztésnek indult és ebben ez az ország, mondhatjuk, kiugrott.

Thaiföld agrárkereskedelme

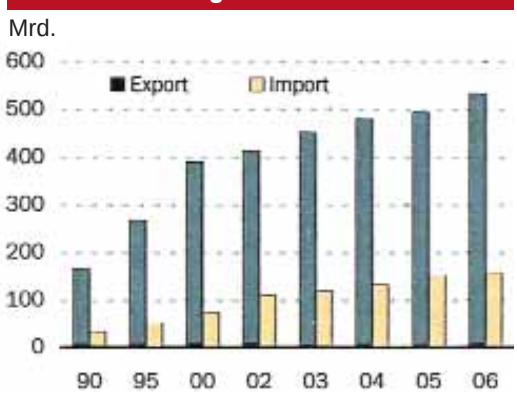

Forrás: Ázsiai Fejlesztési Bank

Nagyon sok kis gazdasággal rendelkezik az ország, mindössze 5%-a a gazdaságoknak nagyobb 10 ha-nál. Ez sokat mond erről. A rizs és a kaucsuk képezi még ilyen kisgazdaságok termelésénél az agrárexport több mint felét. A kínálat ezekből a termékekből folyamatosan növekvő, de más agrártermékek is beléptek, így a baromfihús, a kukorica, a cukornád és a manióka. A manióka termék az a növényi termék, amely kukoricával együtt a hazai állatitermék-előállításban kiemelkedő szerepet játszik. A maniókából tapiokalisztet állítanak elő és Európában is sokat exportálnak ebből, bár egyre nagyobb mennyiséget használnak fel maguk is az állatitermék-előállításhoz.

Ami a baromfitermelést illeti, itt elöljáróban megemlítendő, hogy a thaiföldi állatitermék-termelés még most is alárendelt szerepet játszik a növényi termékek termeléséhez képest. Ebben azonban kivételt képez a baromfitermelés és a közeljövőben valószínűleg a sertéstermelés is.

A baromfihús-előállítás folyamatosan növekszik, 2004-ben itt is komoly negatív befolyást gyakorolt a tenyésztésre, termelésre a madárinfluenza. Amerikai adatok szerint azonban ma már a 2008. évi termelés a 15 millió tonna csirkehúst is eléri. Ez 9%-kal több mint az előző évben, Thaiföld, Brazília, az EU és Kína után a legnagyobb exportőr baromfihús tekintetében (tudjuk, hogy a legmodernebb hibridekkel és a legkorszerűbb és legmagasabb színvonalú takarmányozási és tartástechnológiával történik a thaiföldi baromfihús-előállítás és a továbbfeldolgozás irányába is nagyon nagy fejlődést értek el – a szerk.).

Végül megkérdezhető, hogy a sertéstermelés is nagy dinamikával fejlődik, hiszen a múlt évben 700 ezer tonna sertéshúst állítottak elő, amely egyharmaddal több mint az 1 évvel ezelőtti. Összehasonlításképpen csupán ennyi, érdekes még megemlíteni, hogy a marhahús-előállítás mindössze 200 ezer tonna volt 2007-ben.

Malajzia

Erről az országról röviden a következőket lehet összefoglalni. Az utóbbi évtizedben ez az ország gyors gazdasági fejlődést teljesített. Az agrár alapanyagok komoly szállítója volt már a 70-es években is, de itt pl.

bérmunkával működő üzemet is működtettek a komputertechnikában. Ennek ellenére a legnagyobb jelentősége a pálmaolajnak, a kaucsuknak és a fának van, mint agrárexport termékeknek. A fa nagyhatalommá tette ezt az országot és ki is alakult egy fafeldolgozóipar, amely pontosan 20 millió köbméter rönköt dolgozott fel és 5 millió köbméter feldolgozott vágott terméket állított elő. A kaucsuk pl. több irányban is felhasználható, maga a váladék- anyag különféle ipari alapanyagként szolgál, a magja 40-50% olajat tartalmaz, mind élelmiszer mind technikai célokra használható, a feldolgozásból származó extrahált liszt pedig 28% proteintartalmával állati takarmányként kerül felhasználásra.

Fülöp-szigetek

Fontos a különböző agrártermékek szempontjából ennek az országnak is az agrártevékenysége, bár csak alapanyagokat állít elő, nagy nyersanyagaránnyal rendelkezik az agrárgazdaság, ezért az igazi élelmiszerek és a feldolgozott élelmiszerek tekintetében importra szorul, mert nem tudja saját magát ellátni. Annyit érdemes megjegyezni az állatitermék-termelésről, hogy kisparaszti üzemekben folyik, a sertéstartás elég nagy arányú, emelkedő az állatállomány-létszám, a sertéstermelés az 1,9 millió tonnát is elérte 2007-ben, 13,5 millió sertést számlálnak ebben az országban, amelynek háromnegyed része kisüzemekben termelt.

A húselőállításban érdemes megnézni, hogy a sertéshús erősen dominál, amit már említettünk, 2 millió tonna termelést ér el, de ezután a baromfi következik, ami már szintén jóval 1 millió tonna fölött van. A baromfihúsnak több mint a fele nem ipari jellegű termelésből származik. A csirke mellett még a kacsának van jelentősége a baromfiak közül.

Vietnam

A gazdasági fejlődés óriási lépésekben halad és a növekedéshez érthető módon a korábbi nyomorúságos időszakhoz képest nagyon komoly volt. 8% fölötti volt átlagosan 2005–2007 között a GDP növekedése. Most a mezőgazdaság – amely komoly szerepet játszott ugyan, de ma már visszaszorult – GDP-hez viszonyított aránya még 20% fölött marad.

Ebben az országban növekszik az állatitermék-termelés, az utóbbi években ennek jelentősége egyre nagyobb, 2007-ben az nagy állatállományok 30-60%-kal növekedtek, a baromfiban 15%-kal 226 millió állományt számlálhatnak. Európához viszonyítva és azzal szemben itt a vízibaromfi, amely dominál, főleg a kacsa ér el nagy arányt és exportban is komoly szerepet játszik.

Ukrajna – dinamikus fejlődés a baromfiiparban

Ukrajna baromfiipara fellendülőben van, miután hatalmas projektek jöttek létre, többnyire a hazai igényeket megcélzó magántársaságok formájában. Ukrajna ugyanakkor az export felfutását is tervezi, lehetőleg európai viszonylatban.

Szervezet, struktúra, termelés

Az Ukrajnai Baromfi Egyesülés a hazai baromfitermelők társulása. Alapítói helyi szövetségek, vezető tojás- és brojlertermelő nagyvállalatok. Ukrajna teljes termeléséből az egyesülés 78 tagja állítja elő jelenleg a brojlercsirke hús 73%-át, a tojásnak 78%-át. Az egyesülésnek még 24 társult tagja is van, ezek olyan vezető cégek, melyek állatorvosi termékeket, takarmányokat és takarmányadalékokat forgalmaznak. Az egyesülés célja az ukrajnai fejlesztési és piacstabilizációs programok végrehajtásában történő részvétel, a baromfitermelők versenyképességének javítása, jogsegély, tanácsadás és konzultációs támogatás

1. táblázat

Vezető ukrán baromfitermelők 2007-ben			
Rangsor	**Cégnév**	**Brojlertermelés Élősúlyban (tonna)**	**Piaci részesedés %-ban**
1	Mironovszkij Hleboprodukt	223 302	35
2	Pticiekomplex Agromars	186 690	29
3	Ruby Rose Agrikol	47 447	8
4	Ptaxokombinat Dnyeprovszkij	41 945	7
5	Vlagyimir-Volinszkaja	15 817	3
6	Landrut Broiler	15 522	2
7	Poltrex	11 767	2
8	Agroukrtaxa	11 157	2
9	Dianovckaja Pticiefabrika	5 173	1
10	PKF Vatro	5 096	1
	Egyéb cégek	63 000	10
	ÖSSZESEN:	*626 916*	*100*

2. táblázat

Ukrán baromfihús-össztermelés élősúlyban (ezer tonnában)							
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Összes termelés	263	326	407	432	508	658	750
ebből: mezőgazdasági társaságok	49	91	160	215	306	419	543

3. táblázat

Ukrán tojástermelés (millió db)							
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Összes termelés	8 809	9 668	11 309	11 477	11 945	13 046	14 228
ebből: mezőgazdasági társaságok	2 977	3 680	4 983	5 040	5 515	6 458	7 629

nyújtása, valamint gondoskodás különféle szolgáltatásokról a baromfipiac fejlődése végett.

A 2008. január 1-jei statisztikai adatok alapján Ukrajna 2007-ben (vágott súlyban) 690 100 tonna baromfihúst termelt, szemben a 2006. évi 589 300 tonnával (+17%). A magánszférában csaknem 27%-kal több, összesen 523 500 tonna vágott baromfit állítottak elő. A baromfiállományt illetően hasonló a helyzet, a jelentősebb agrártermelők 2008 januárjában közel 10%-kal többet termeltek, mint 2007-ben, miközben a kisgazdaságok 4,7%-kal kevesebbet. 2008. január 1-jén Ukrajna 168,3 millió szárnyast számlált, amelyből 79,3 millió mezőgazdasági társaságoktól, 88,9 millió pedig kistermelőktől származott. Hat körzet a kiemelkedő: Kijev, (21,5 m db).

A tojástermelést tekintve hasonló irányzat figyelhető meg. A 2008 január 1-jei nemzeti statisztikát elemezve a tojástermelés kisebb mértékben (–1,55%-kal) 14 milliárd darabra csökkent. Ebből 7,5 milliárd

Nyúltól a hízott májig

Alig három éve dolgozunk Ukrajnában és még csak a kezdeteknél tartunk az ukrán mezőgazdaság modernizálásában – mondja *Yann le Pottier,* a Grimaud Fréres export igazgatója. A francia cég különféle projekteket szállított Ukrajnának. Egy hatalmas 10 000-es anyanyúltelepet az év végére fejeznek be. A hízottmáj-termelés már megvalósult. Jelentős beruházás történt a Miromovszk céggel (5000 szürke tenyészliba, 10 ól). Országszerte további integrált termelőegységek létrehozását tervezik pekingi kacsa, fehérliba, színes broilercsirke, sőt galambtermelés végett. Egyidejűleg genetikai és technikai tanácsot nyújtunk válaszként a(z eddigi) kutyaól piacra. Ukrajna baromfitermelői ma már készen állnak a jövőbeli továbbfeldolgozott termékek gyártására.

Látványos növekedés

Az egyesülés vezérigazgatója, *Szergij Karpenko* szerint a brojlertermelés 80%-át mindössze négy nagy társaság adja. A Mironovszkij Hleboprodukt és az Agromars 64%-os részesedéssel Ukrajna teljes brojlertermeléséből domináns szerepet játszott 2007-ben. Karpenko: „a baromfitermelés óriási mértékben emelkedett, különösen az utóbbi években. A magántársaságok robbanásszerű fejlődésével a termelés 2001 és 2005 között megkétszereződött.”

darabot agrárgazdaságokban, 6,4 milliárdot szövetkezetekben termeltek meg.

Hatalmas beruházások

A Mironovszkij Hleboprodukt új baromfikomplexumot avatott fel 2007-ben a cserkaszki körzetben. Az 500 m USD összegű beruházás 26, egyenként 16 épületet magába foglaló termelőegységből áll és teljes kapacitása 19,5 millió brojlercsirke. Az objektum 210 000 tonna brojlerhús előállítására fog beállni 2009-re, mondta Karpenko. Ezenkívül a Mironovszkij Hleboprodukt további projektet tervez megvalósítani a vinyicai körzetben, ahol szintén 26, egyenként 16 épületből álló (de az előzőnél nagyobb kapacitású) termelő egységet létesítenek 33,8 millió brojlercsirke-teljesítménnyel, keltetőtelepet (300-350 millió db tojással) és egyévi 400 000 tonnás csirkehúst gyártó vágóüzemet. A projekt, amely húsfeldolgozó egységgel és takarmánykeverővel is kiegészül, 1 milliárd USD összegbe kerül. A 2000. év kezdete óta Karpenko úgy becsüli, hogy az ukrán baromfiszektorba 2,3 milliárd USD-t ruháztak be üzemek korszerűsítésére, illetve újak építésére, valamint új berendezések beszerzésére.

Export Európába

Az ukrán termelők jelenleg illegális hús- és hústermék-kereskedelemtől szenvednek. Az egyesülés azonban arra törekszik, hogy javítson ezen a helyzeten. Karpenko szerint Ukrajna baromfiexportjának növelését tervezi, ha lehetséges még Európába is. Az ukrán baromfis cégek ugyanakkor komoly versenyre számítanak, miután Ukrajna csatlakozik a WTO-hoz.

(A World Poultry 2008/7 sz. nyomán összeállította: Szabolcsi Zsolt)

A szakszerűen végzett tömés-hizlalás nem állatkínzás

Írta:
***Dr. Bogenfürst Ferenc* tanszékvezető, egyetemi tanár**
***Áprily Szilvia* tanszéki mérnök**
Kaposvári Egyetem Állattudományi Kar
Baromfi- és Társállattenyésztési Tanszék

A hízott máj előállítása több ezer éves múlttal bíró tevékenység. Napjainkban a lúd, a pézsmaréce és a mulardkacsa (a házikacsa és a pézsmaréce fajhibridje) töméses hizlalásával foglalkoznak. A világ 25 000-26 000 tonnás májtermelése az országok igen kis számára koncentrálódik, több mint 80%-a Franciaországban valósul meg. További jelentősebb termelési szinttel rendelkező országok fontossági sorrendben: Magyarország közel 10%, Bulgária 7-8%, Spanyolország 2%. Izraelben a tevékenységet két éve betiltották. Napjainkra Franciaországban a ludat a mulardkacsa váltotta fel, a teljes termelés több mint 95%-át e fajhibrid adja. A legnagyobb tömegű és a legjobb minőségű májat adó lúdfaj háttérbe szorult, jelenleg mindössze 10%-kal részesedik a világ májtermeléséből, és csak hazánkban maradt népszerű, így a libamáj előállításában Magyarország világelső.

A termék rendkívül szigorú minőségi előírások betartása mellett piacképes, ezért a kutatók – különösen az utóbbi 15 évben – nagy hangsúlyt fektettek a májelzsírosodás élettani és technológiai, valamint állat-egészségügyi hátterének tisztázására. Francia kutatók külön vizsgálatsorozatot végeztek az állatvédők megnyugtatására és annak bizonyítására, hogy a töméses hizlalás nem állatkínzás, nem okoz szenvedést és fájdalmat az állatoknak, nem jár nagyobb stresszel, mint a szokványos kezeléseké. Jelen publikáció áttekintést ad a tevékenység fontosabb összefüggéseiről. Nagyon jelentős ágazatról van szó, szigorú előírásokkal, a termelő mindenáron igyekszik elkerülni az állatoknak az egészségkárosodással együtt járó szenvedését, kínzását. Jó minőségű hízott máj csak egészséges, jó közérzetű madártól várható, a szakszerű tömés már csak ezért sem lehet állatkínzás.

A termék és annak eredete

A kacsák és a ludak töméses hizlalásával előállítható, a világszerte foie gras-ként ismert hízott májra vonatkozó kritériumokat Európában és Franciaországban szigorú előírások fogalmazzák meg, meghatározva a máj minőségére vonatkozó egyes jellemzőket. A francia szabályzat a foie gras minősítés feltételeként a minimális májtömeget a kacsáknál 300 g-ban, a ludak esetében 400 g-ban írja elő. Megszabja, hogy a mulardoknál csak a tömött gácsérok mája adható el foie gras-ként. A továbbiakban meghatározza a foie gras-ból előállítható különböző típusú termékek körét annak megfelelően, hogy milyen arányban tartalmaznak hízott májat (100%-tól 20%-ig), és megadja a májdarabok nagyságát is.

A töméses hizlalás gyökerei az ókori Egyiptomba nyúlnak vissza, Kr. e. 2686-ból származó források utalnak erre. Az egyik ezek közül a több mint 4500 éves, hízott libát ábrázoló, a Louvre-ban kiállított szobrocska. A kutatások (Boessneck, 1991) egy, az ókori Egyiptomban Kr. e. 600 és Kr. u. 200 között létezett különösen nagy-

1. ábra. A lúd ősének (a) és a tömés folyamatának (b) ábrázolása ókori egyiptomi falfestményeken

testű lúdról számolnak be, melynek mérete a mai toulouse-i fajtáéhoz volt hasonló. A lúd az ókorban elsőként háziasított madarak közé tartozik, Egyiptomban a lúd mellett darvakat és pulykákat is használtak töméses hizlalásra. Sírfestményeken a tömésre használt takarmány előkészítését és magát a töméses hizlalás folyamatát is láthatjuk *(1. ábra)*.

Feltehetően az egyiptomiak voltak a kényszeretetést elsőként használók, akiktől később a görögök vették át azt. Hérodotosz és Homérosz munkáiban a töméses hizlalással egyező módszerekről olvashatunk. Miután a római hadsereg Görögországban és Egyiptomban felfedezte ezt a csemegét, a római arisztokrácia hamarosan megkedvelte azt. A ludakat akkoriban fügével tömték, és a hízott májnak latinul a „jecur ficatum" (fügével előállított máj) nevet adták.

Tömött kacsákat és ludakat a középkorban is fogyasztottak, ennek gyakorlatáról azonban hiányos információkkal rendelkezünk. Hagyománya viszont a zsidó népesség körében fennmaradt, mert ott a sertészsírt helyettesítő termékként fontos szerepet játszott. E népnek köszönhető elterjedése Európa különböző területein, mint Lengyelországban, Magyarországon vagy Elzászban, továbbá Franciaország délnyugati részén. A XVI. század végén a hízott máj rendszeresen jelen volt a francia arisztokrácia asztalain, de csak a XVIII. század körül vált valódi ínyencséggé. Különleges receptek jelentek meg egyes franciaországi tartományokban. A középkori fő technikai újítások, mint a kukorica használata, a búza, az árpa vagy más gabonafélék helyett, továbbá a tömőtölcsér felfedezése és bevezetése Délnyugat-Franciaországból erednek. A lúd volt többé-kevésbé az egyetlen faj, amelyet hízott máj termelésére használtak egészen a XX. századig.

A máj elzsírosodásának feltételei

A hízott máj létrejöttének alapja a máj elzsírosodása, amely több feltételhez kötődik. Az egyik a magas energiatartalmú, különösen a keményítőt magas arányban tartalmazó takarmánnyal történő túletetés. A második, hogy olyan madarakat válasszunk a töméses hizlalás alanyául, amelyek a máj elzsírosodására adaptálódtak, hiszen a madarak ezen csoportjánál a bélcsatornából felszívódott táplálóanyagok közvetlenül a májba jutnak a verőceéren keresztül. A lipogenezis fő helyszíne a máj, ahol az új lipidek szintézise az acetil-CoA vonalon keresztül valósul meg, a szénhidrát- és a zsíranyagcsere utak egymásba kapcsolódása révén. A madaraknál a máj elzsírosodása nem kóros, sőt egy bizonyos szintig reverzíbilis. A harmadik, hogy néhány madár genotípus esetében a máj elzsírosodásá-

nak kedvez, hogy gyenge triglicerid kiválasztó kapacitással rendelkeznek, így a májban történő triglicerid-, illetve zsírtárolás dominál a perifériális tárolással szemben. További fontos elem, hogy a májsejteket határoló sejtmembrán elegendően rugalmas, a szerv normális működésű és egészséges legyen a töméses hizlalás folyamán, mivel a szükségletet meghaladó takarmánymennyiséget ezen feltételek egyidejű teljesülése esetén képesek feldolgozni az állatok.

Természetes tápanyag-raktározás és önkéntes túltáplálkozás a madarakban

Régi megfigyelés, hogy a víziszárnyasok a hosszú vándorlásuk előtt nagy mennyiségű táplálékot vesznek magukhoz, majd a szükségletükön felüli táplálóanyagot zsír formájában a testüregben, a bőr alatti kötőszövetben (a perifériákon), vagy a májukban raktározzák el. Ez a tartalék, amelyet a vándorlásuk során felélnek, a madarak egy részénél tömeggyarapodásban mutatkozik meg. A vadon élő szabálytalanul (nem rendszeresen) táplálkozó állatok szintén rendelkeznek azon képességgel, hogy táplálóanyagot raktározzanak, amikor nagy mennyiségű táplálékhoz jutnak. Lehetséges, hogy ilyen mechanizmus lép működésbe, amikor a kacsák és a ludak bőséges élelemforráshoz jutnak, ami májuk méretének jelentős megnövekedéséhez vezet. A nyári lúd *(Anser anser)* költöző madár és vándorlása során nagy távolságok megtételére képes. A tőkés récék *(Anas platyrhyncos)* részben helyben maradnak, mások bizonyos körülmények mellett elköltöznek. Ugyanakkor a pézsmaréce *(Cairina moschata)* nem költöző trópusi madárfaj. Míg a háziasított lúd jól alkalmazkodott a költözés előtti tartalékképzéshez, kevésbé várható el, hogy a házi kacsa és a pézsmaréce keresztezésével létrehozott fajhibrid, a mulardkacsa hasonló potenciállal rendelkezzen. Ezek a hibridek a túlzott táplálékfelvétellel termelt zsírt a májban halmozzák fel, ennek genetikai eredete azonban nem tisztázott.

A ludak és kisebb mértékben a kacsák is jó táplálékkeresők és hasznosítani képesek a gyenge minőségű takarmányokat is, mint például a legelőfüvet (ME 1000 és 1200 kcal/kg szárazanyag között), amelyből nagy mennyiséget képesek felvenni. A ludak napi 150-300 g fehérjében gazdag, komplett takarmányt, és ezen felül 700-800 g friss legelőfüvet fogyaszthatnak el. A ludakat zölddel etetve, a komplett takarmányból csökkentik, míg a fehérjében szegényebb szemes takarmányból növelik fogyasztásukat. Ugyanez történik akkor is, ha a ludak által kedvelt takarmányt, pl. sárgarépát etetünk. Az állatok csökkentik a komplett takarmány felvételét (100 g), ugyanakkor képesek elfogyasztani naponta akár 2,4 kg sárgarépát. A lúd esetében tehát nem szokatlan az emésztőtraktus önkéntes megterhelése, vagyis a testtömegének akár 40%-át is kitevő takarmányfelvétel.

Az önkéntes túltáplálkozás mértékére vonatkozóan a hímivarú mulardkacsákkal több kísérletet végeztek. Guy és mtsai (1997) megállapították, hogy a mulard gácsérok önkéntes napi takarmányfelvételét a környezeti paramétereken és a fajtán kívül a takarmányhoz jutás gyakorisága is jelentősen befolyásolja. További befolyásoló tényező a takarmányok energiatartalma, a mulard gácsérok takarmányfelvétele ugyanis annak függvényében alakul. A napi takarmányfogyasztás a 600-700 g-ot is elérheti, és bár a következő napokon valamelyest csökken, de viszonylag magas, 400-450 g közötti szinten marad három héten át.

Az állatkínzás tudományos cáfolata

Az állatvédők támadásainak hatására az Európai Unió illetékesei 1998-ban tudomá-

nyos bizottságot állíttattak össze a lúd- és kacsatömés állatvédelmi kérdéseinek tanulmányozására. Az 1998. december 16-i keltezésű tanulmány címe: Welfare aspects of the production of foie gras in ducks and geese, Report of the Scientific Committee on Animal Health and Animal Welfare (A hízott kacsa- és libamáj termelésének állatjóléti szempontjai. Az Állategészségügyi és Állatjóléti Tudományos Bizottság Jelentése). A szakma és a tudomány legjobbjaiból összeállított bizottság minden részletre kiterjedő, 89 oldalas jelentésében nem minősíti a töméses hizlalást állatkínzásnak. Megállapítja, hogy egy rendkívül fontos gazdasági ágról van szó. Megfogalmaz állatjóléti szempontból aggályos problémákat, tanácsokat ad azok megoldására, de nem tiltatja be. Ez utóbbihoz tartozik, hogy tudományos vizsgálatokat javasol a kényszeretetést felváltó alternatív májtermelési eljárás kidolgozására. Ennek az új technológiának a létrehozására 15 év türelmi időt tanácsol, amelyet az EU el is fogadott.

A bizottság és az állatvédők által is kifogásolt jelenségek vizsgálatára a francia állam és a francia termelői szervezetek pénzügyi támogatásával az INRA vállalkozott. A több évig tartó kísérletsorozat az állatvédők és a bizottság minden kifogását érintette. Eredményeként bebizonyították, hogy a töméses hizlalás nem okoz nagyobb stresszt, mint az állatok rendszeres kezelésével járó zavarás. Bebizonyították, hogy a tömés nem okoz az állatok részéről visszautasítást (averziót) sem, nem fájdalmas, és a máj elzsírosodása visszafordítható folyamat.

A töméses hizlalást az állati jólét szempontjából ért bírálatok igazolására tudományos vizsgálati adatok nem állnak rendelkezésre. Az ellenkező oldalról (a tevékenység védelmében) ugyanakkor a kényszeretetés hatását számos tudományos vizsgálatban három fő területen (élettan, viselkedés és fájdalom szempontjából) tanulmányozták (az irodalomjegyzék bizonyságként szolgál).

Élettan. A tárgykörben az első tanulmányokat a májelzsírosodás reverzibilitásának tisztázására végezték. Babilé és mtsai., 1996, 1998; Bénard és mtsai., 1996, 1998 vizsgálatai azt mutatták, hogy a máj elzsírosodása teljesen visszafordítható, rövid szünetekkel még akár 3 egymást követő tömési periódus után is mind a ludaknál mind a mulardkacsáknál. Ezen túlmenően a máj a működőképességét, valamint a szöveti struktúráját is megtartotta (Babilé és mtsai., 1996 1998, Bénard et al., 1996, 1998). A Kaposvári Egyetemen computer tomográffal in vivo követtük nyomon a libamáj elzsírosodásának, majd a tömés leállítását követően visszafogyásának folyamatát (Locsmándi, 2007), a jelenséget 3D-s eljárással rekonstruálva. Szerző a metodikai célú kísérletben 6 különböző időpontban szoftveres, 3D rekonstrukcióval a májlebenyek anatómiai jellemzőinek alakulását demonstrálta, amellyel igazolta a tömés hatására a májban bekövetkező morfológiai folyamatok és az elzsírosodás visszafordíthatóságát, melyet az *2. ábra* szemléltet.

Számos vizsgálatot végeztek az akut, illetve a krónikus stressz vizsgálatára a kényszeretetéssel összefüggésben. A kísérletekben különböző stresszindikátorokat, mint például a kortikoszteron-szint változását használták fel (Faure és mtsai., 1996, Guémené és mtsai., 1996, 1998a, 2001). A vérplazma kortikoszteron szintjének mérésével, illetve az ACTH injekciót követő reakciójának vizsgálatával Guémené és mtsai (1999) kimutatták, hogy az egyedi ketrecben elhelyezett mulard gácsérok számára a tömés nem vált ki sem akut, sem krónikus stresszt. Ezzel szemben szignifikánsan nagyobb kortikoszteron szint volt mérhető a csoportos elhelyezés mellett, ahol a tömés az állatok megfogásával jár együtt. További kísérletekben kimutatták, hogy a hipotalamus – hipofízis – mellékvese tengely működésbe lép egy

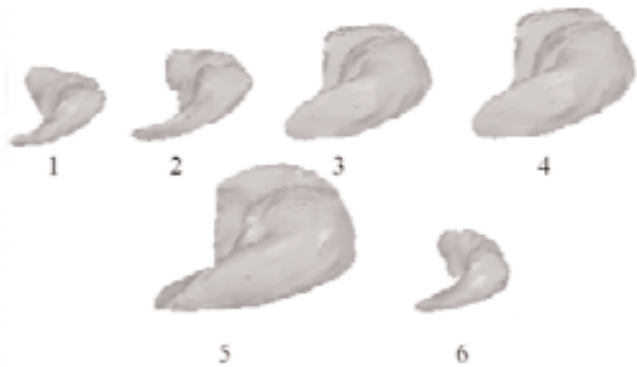

(Időpontok: 1: 11. hét; 2: 15. hét; 3: 16. hét; 4: 17. hét; 5: 18. hét; 6: 20. hét)

2. ábra. A libamáj 3D rekonstrukciója tömési szakaszonként a töméses hizlalás folyamán, majd annak megszűntét követően

egyszerű fizikai stressz hatására, amikor egy háló segítségével 15 percig akadályozták a kacsák mozgását, aminek következtében a madarak magas szintű kortikoszteron szekréciót mutattak (Gué-mené és mtsai., 1998b).

Viselkedés. Az állatvédők egyik kiemelt bírálata, hogy a madaraknak túlzott mennyiségű takarmányt kell naponta befogadniuk. Ennek ellentmond, hogy a ludak és a kacsák önkéntes túltáplálkozásra hajlamosak, jelentős mennyiségű takarmány felvételére képesek a költözést megelőző időszakban, vagy időszakosan korlátozott táplálékellátás mellett.

A *3. ábra* szemlélteti a ludak és a kacsák viselkedését arra vonatkozóan, hogy a tömési eljárás vagy a tömő személye elutasítást (averziót) vált-e ki a mulard gácsérokból és a gunarakból. A madarakat csoportosan mélyalmos fülkékben helyezték el (pihenőfülke), ahonnan egy 8 m hosszú folyosón keresztül egy másik fülkébe jutottak, ahol takarmányt vehettek fel (etetőfülke). 20 napig tartó ún. edző periódusban megtanították őket a nevelőhelyiségből a takarmányozás helyszínére történő mozgásukra, ahol kedvük szerinti mennyiségben vehettek fel takarmányt. Mozgásuk spontán, önkéntes és teljesen kényszermentes volt. A tréningszakasz után a madarakat kettéválasztották, az egyik csoportot az etetőfülkében tömték, a másik csoport változatlan, kontroll maradt. A tömött takarmány mennyiségét az önként felvett kontroll csoportéhoz igazították. A tesztidőszak alatt a kontroll csoportban valamennyi mulardkacsa spontán közlekedett az etetőterembe, de a kísérleti csoport egyedeinek is 25-100%-a önként átment a tömőterembe. A kacsák csak részleges visszautasítást mutattak a töméssel szemben, míg a ludak esetében nem volt jele az averziónak (Faure és mtsai., 1998, Guémené és mtsai.,1998b; Guémené és mtsai., 1999).

A kacsák menekülési viselkedését Faure és mtsai (2001) vizsgálták. A *4. ábrán* jól látható, hogy a menekülési intenzitás erősebb egy ismeretlen személy megjelenésekor, mint a tömést végző személlyel szemben. A tömést végző egyéntől tartott távolság idővel egyre rövidebb lett, ami igazolja, hogy nem fejlődött ki averzió a tömő személyével szemben (Faure és mtsai., 1998, 2001).

Etológiai megfigyeléseket végeztek különböző elhelyezési körülmények között tömött kacsákkal. Semmilyen jelentős változást nem lehetett megfigyelni a folyamat alatt, kivéve a lihegő viselkedést, amely fokozódott a tömési periódus végéhez közeledve, különösen az egyedi ketrecekben elhelyezett kacsák esetében. Ezek a megfigyelések a hőszabályozási folyamatban bekövetkező változást mutatnak. Ezzel szemben az egyedi ketreces elhelyezést

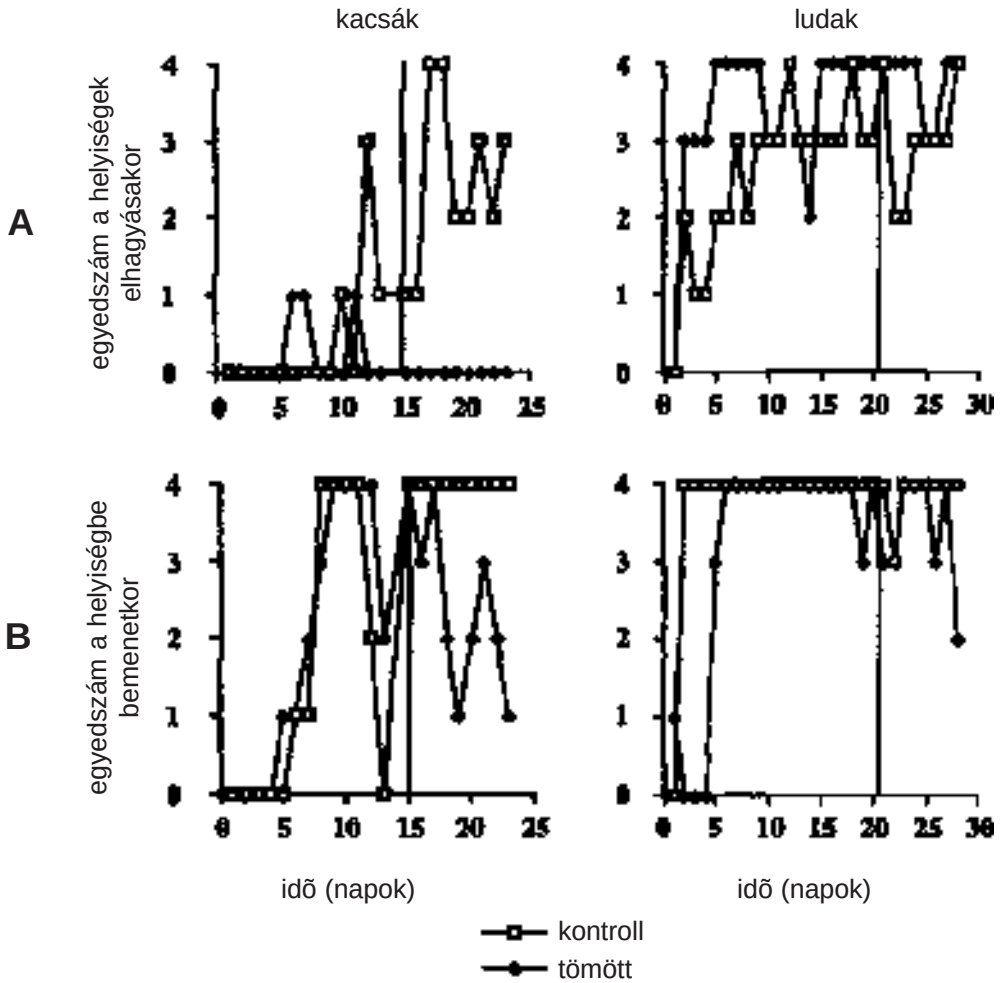

3. ábra. A kísérleti állományok mozgása a nevelő és a takarmányos helyiségek között
A: nevelő ólrész; B: takarmányos ólrész

nem lehetett összefüggésbe hozni az unalom, a passzív viselkedés vagy a frusztráció bármilyen jelével (Faure és mtsai., 2001). Az ilyen ketrecekben elhelyezett kacsákat még aktívabbaknak találták, mint azokat, amelyeket csoportos ketrecben tartottak. Az egyedi ketreces elhelyezés vizsgálatára a francia kutatók azért helyeztek feltűnően nagy hangsúlyt, mert a kacsákat döntően ilyen módon tartják, amit viszont az állatvédők és az említett tudományos bizottság is erősen kifogásol. Az indok elsősorban az, hogy a madarak az egyedi ketrecben szabadon mozogni – még megfordulni sem – tudnak.

Fájdalom. Az állatvédők gyakran állítják, hogy a tömés művelete fájdalmas a madár számára. A fájdalomérzéssel összefüggő neurofunkcionális jelzőket vizsgáltak és hasonlítottak össze annak kimutatására, hogy milyen potenciális jelei lehetnek a kacsák fájdalmának, a töméses hizlalás különböző fázisaiban. Gyakorlatilag láthatóvá igyekeznek tenni a fájdalmat. Servier és mtsai (2003) a töméses hizlalást és a nyelőcső akut fájdalomstimulálását tanul-

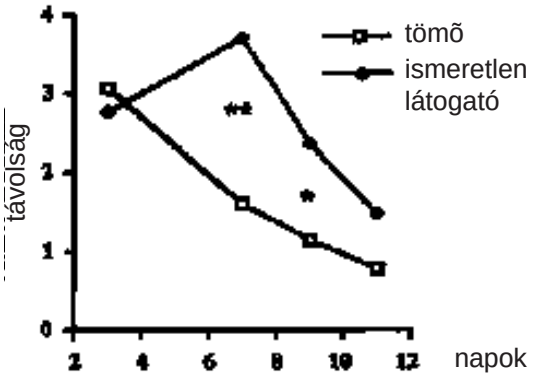

4. ábra. A kacsáknak a látogató személlyel összefüggő viselkedése a töméses hizlalás alatt

mányozták. Utóbbi esetben a kortikoszteron hatásának időbeni lefutását használták a stressz kimutatására. A kortikoszteron az első napon még stabil maradt. Közvetlenül a fájdalomstimulálás után a szívfrekvencia növekedett, és emelkedő maradt a következő 2-3 órára. A nyelőcső falán kialakuló bevérzés a periferiális gyulladás jele, egyúttal fájdalom forrása is. Ezt 2. szituációban minden esetben meg lehetett figyelni, de nem volt megfigyelhető a tömött kacsáknál a tömés kezdetén, vagy a közepén és csak néhány állatnál volt megfigyelhető (< 25%) az utolsó tömési napon, a nyelőcső esetlegesen előforduló sebesedése vagy fertőzés, mint pl. candidózis miatt. Egy specifikus genetikai markerre lehet következtetni, amely nagyon intenzív volt a kezelt kontroll kacsákban, és a fájdalomstimulálás után rögzíthető volt fehérje-immunohisztokémiával. Hasonló kísérleti feltételek között a perifériás és központi idegi aktiválás megfigyelései fájdalomérzetet mutattak a gerincvelőben és az agyban a kémiailag kezelt kacsáknál, de egyetlen tömött kacsánál sem.

Bár további vizsgálatokra van szükség, minden tárgykörben, a jelenlegi eredmények nem támasztják alá a bírálatok indokoltságát, amelyet a töméses hizlalással és a foie gras termeléssel szemben felhoznak.

A francia termelők egyébként politikai vonalon is igyekeznek kifogni a szelet az állatvédők vitorlájából. 2005 októberében a francia nemzetgyűlés nemzeti kinccsé nyilvánította a tömött liba és kacsa máját. A fentiekben összefoglalt tudományos munka és az ismertetett politikai döntés példaértékű egy gazdaságilag és a nemzeti identitás, hagyományok szempontjából fontos tevékenység védelmére.

(A felhasznált irodalomjegyzéke megtalálható a Baromfi Termék Tanács honlapján)

A koronás védjegy garancia a biztonságra és a minőségre

Mi az Egészséges Tojás védjegy?

Az Egészséges Tojás védjegyet a Baromfi Termék Tanács azzal a céllal vezette be, hogy megkönnyítse a vásárlók eligazodását az információk között, s ezzel az egyszerű szimbólummal jelölje: ez a tojás garantáltan minőségi, biztonságos és magyar.

A védjegyet azon termelők pecsételhetik a tojásra, akik vállalták és vállalják, hogy a hatályos magyar és uniós jogszabályokon túl annak a szigorú követelményrendszernek (tyúkok tartására, takarmányozására, állat- és humánegészségügyre vonatkozóan) is megfelelnek, amit a védjegy szabályzata előír.

A védjegy szabályzatának előírásai – melyek a legújabb kutatási eredmények alapján kerültek kidolgozásra – természetesen elsősorban az élelmiszer-biztonságot célozzák meg. A szalmonellamentesség garantálása kiemelt jelentőségű a védjegy szempontjából. Ezen túlmenően a rendszer magában foglalja a tojások nyomon követhetőségét a termelőtől a csomagolón át a fogyasztóig, valamint a termelő és a csomagoló rendszeres és folyamatos egészségügyi ellenőrzését.

A védjegy használatára jogosultak egyik legfontosabb feladata, hogy a kiváló minőségű és mindig frissen felkínált tojásokat

- szalmonellafertőzéssel szemben védett állományok termeljék,
- a szortírozás, csomagolás, tárolás és szállítás során is védjék a fertőzésekkel szemben;
- mindent megtegyenek az állományok betegségektől való megóvása érdekében,
- különös figyelmet fordítsanak az állatok takarmányozására,
- s minden ezzel kapcsolatos tevékenységet pontosan és naprakészen dokumentáljanak.

Ezt természetesen egy **független szakmai felügyelőbizottság folyamatosan és rendszeresen ellenőrzi.**

Mi a védjegy célja?

- Ezen védjeggyel ellátott tojások megkülönböztetése a termékkínálatban;
- Az élelmiszer-biztonság, a higiénia, a nyomon követhetőség és a törvények betartásának garantálása a fogyasztó számára;
- A termelők ösztönzése a minőség javítására;
- A tojásfogyasztási szokások kialakítása és befolyásolása;
- A fogyasztók emocionális és tudatos kötődésének megteremtése e termékhez.

Hogyan ismerhető fel a védjegyes termék?

A védjegyes tojás a tojás dobozán és magán a tojáson feltüntetett magyar korona szimbólumról ismerhető fel:

Jelzés a dobozon:

és a tojáson:

A Merial többet nyújt mint csak vakcinát – biztosítja a vakcinák helyes alkalmazásához szükséges eszközöket, módszereket

A Merial mindent elkövet, hogy partnerei részére a legjobb minõségû vakcinát és a termelésnek optimális vakcinázási programot biztosítsa.

Egy termelési program sikeréhez a jó vakcinák mellett további szolgáltatásokra is szükség van. Ezeket az igényeket a vakcinázási berendezésektõl és azok szervizétõl a szakmai továbbképzésen át az állategészségügyi technikai szolgáltatásig a **Merial Vakcinázási Szolgáltatás** program biztosítja. A Merial a keltetõi és telepi vakcinázásokra kifejlesztette a baromfi helyes vakcinázását szolgáló megfelelõ módszereket, készülékeket. A berendezésekhez teljes körû szerviz jár.

A Merial Vakcinázási Program keretében értékelésre kerül a termelési program vakcinázási igénye, és az ehhez adaptálható vakcinázó berendezések. Ezt követõen történik a készülékek telepítése, beállítása, majd a késõbbiek során a folyamatos és pontos mûködés érdekében a rendszeres karbantartás. A Merial Vakcinázási Program fontos része az alkalmazottak betanítása a helyes vakcinázási technikára az optimális biztonság és eredményesség elérése érdekében.

A megfelelõ termelési eredmények eléréséhez a beüzemelést követõen a vakcinázási technikának és a berendezések mûködésének folyamatos nyomon követése szükséges. Rendkívül fontos tényezõ a megfelelõ vakcinatárolás, szállítás is. Az állat-egészségügyi szaktanácsadás keretében lehetõség nyílik az állatokban a vakcinázás eredményességének ellenõrzésére, hogy mindig optimális teljesítményt érjen el minden állomány.

Spra-Vac®

A Spra-Vac® volt az elsõ, ND és IB ellen kifejlesztett durva cseppes spray készülék a tömeges keltetõi naposcsibe-vakcinázásra. Napjainkban a Spra-Vac® még mindig a durva cseppes spray vakcinázás iránymutató berendezése. A folyamatos kutatásnak és fejlesztésnek köszönhetõen a Spra-Vac®-ot újra tervezték, hogy a modern baromfitenyésztés igényeit továbbra is a legjobb teljesítménnyel és megbízhatósággal elégítse ki.

A Spra-Vac® 100 naposcsibe egyszerre történõ vakcinázásával óránként 40-60 000 naposcsibe vakcinázását teszi lehetõvé. A berendezés asztali kivitele a legfejlettebb automatizált keltetõi csibefeldolgozó vonalra telepíthetõ.

AccuVac®

A két érintkezõs szabadalmaztatott fejjel ellátott AccuVac® tökéletes pontosságú napos-csibe oltást biztosít, csökkentve a napos állatok és az oltók stresszét. Ez a bõr alá oltó berendezés a csibék folyamatos oltása során kis fizikai erõkifejtést igényel, ezáltal csökkenti a naposcsibék oltásánál, kezelésénél elõforduló sérülések, stressz lehetõségét.

A két egységbõl álló AccuVac® egyedi tervezésének köszönhetõen könnyen, hatékonyan tisztítható, így csökkenti a fertõzõdés lehetõségét is. Az egyszer használatos fecskendõk, csövek és tûk szintén elõsegítik a gyorsabb és hatékonyabb tisztítást.

Az AccuVac® modulba a legjobb minõségû, sûrített levegõvel mûködõ alkatrészek kerültek beépítésre, melyek a készülék biztonságos és tartós mûködését biztosítják.

UlvaVac®

Több mint 20 év tapasztalata igazolja, hogy az UlvaVac® a telepi vakcinázások legkedveltebb eszköze. Ez a kézi, elemmel mûködõ spray készülék biztosítja az egyöntetû vakcinázáshoz az állandó és szûk tartományú szemcsenagyságot.

Az UlvaVac® egy ventilátoregységbõl és egy vállra vehetõ tápegységbõl áll. A kézi ventilátoregységet a könnyû tisztíthatóság és használhatóság igényének megfelelõen tervezték.

Pullet®

A Pullet® egyszer használatos, beállított adagú oltóeszköz, melyet keltetõi és telepi oltáshoz terveztek. Az eszköz egyaránt használható inaktivált vakcinák és Marek-betegség elleni vakcinák oltására. Az eszköz markolata határozza meg az adag nagyságát, mivel különbözõ adagú markolatok (0,1 ml; 0,2 ml; 0,25 ml; 0,3 ml; 0,5 ml és 1,0 ml) állnak rendelkezésre.

A Pullet® fecskendõje egyszer használatos, a napi oltás után eldobható, ezáltal a tisztítás és a fertõzõdés elkerülése könnyebb.

Stereo Pullet®

Az eszköz különlegesen kiképzett markolata lehetõvé teszi két inaktivált vakcina (eltérõ adagú vagy más vakcina) egy idõben történõ oltását. A markolat 0,3 ml és 0,5 ml bármely kombinációban történõ adagolásában kapható. A Stereo Pullet® fecskendõje egyszer használatos, a napi oltás után eldobható, ezáltal a tisztítás és a fertõzõdés elkerülése könnyebb. Az oltóeszköz markolata könnyen fertõtleníthetõ, míg az egyszer használatos kiegészítõ tartozékok az oltások igényének megfelelõen biztosíthatóak.

Vac-Pac Plus™

A terméket az itatásos vakcinázás hatékonyságának javítására fejlesztették ki. A tejporral ellentétben könnyen feloldódik, és azonnal kifejti hatását a káros anyagok hatásának csökkentésére. Kék festéket tartalmaz azért, hogy a vakcina felvétele jól látható legyen, ezáltal az is ellenõrizhetõ legyen, hogy a stabilizátort helyesen keverték be és az itatórendszer kész a vakcinázásra. Használatának köszönhetõen az állomány biztosan a kívánt mennyiségû vakcina antigént veszi fel és ennek következtében a védelem kiegyenlítettebb és nagyobb lesz.

A Merial a legjobb vakcinák eredményességét még jobbá teszi

A Merial arra törekszik, hogy partnereinek vakcinázási programja a legjobb eredményt érje el. Ez nem csak a jó minõségû, folyamatos vakcinaellátást jelenti, hanem napos kortól kezdõdõen segítséget nyújt partnereinek a vakcina és a minõségi beadás lehetõségének együttes biztosításával az optimális védettség eléréséhez.

A Merial baromfivakcinái a hozzá kapcsolódó szolgáltatásokkal jelentik azt az alapvetõ különbséget, amely egy eredményes vakcinázási program felállításához szükséges a baromfitenyésztési ágazatban. A **Merial Vakcinázási Szolgáltatás** szervezete magába foglalja a vakcinázási berendezéseket, betanítást és az üzemelési segítséget, hogy a jó vakcinázási eredmény még jobb legyen.

A Merial Vakcinázási Szolgáltatás és Berendezések programjáról részletesebben érdeklõdhet a Rhone Vet Kft.-nál.

Újházy tyúkleves

- Kovácsék az ünnepi vacsorát fogyasztják.
- Mondd drágám, főtt tyúk ebben az Újházy tyúklevesben?
- Persze, drágám, csak nagyon fiatal ...
- Mennyire fiatal?

A vicc poénját megfejthenk a rejtvényből

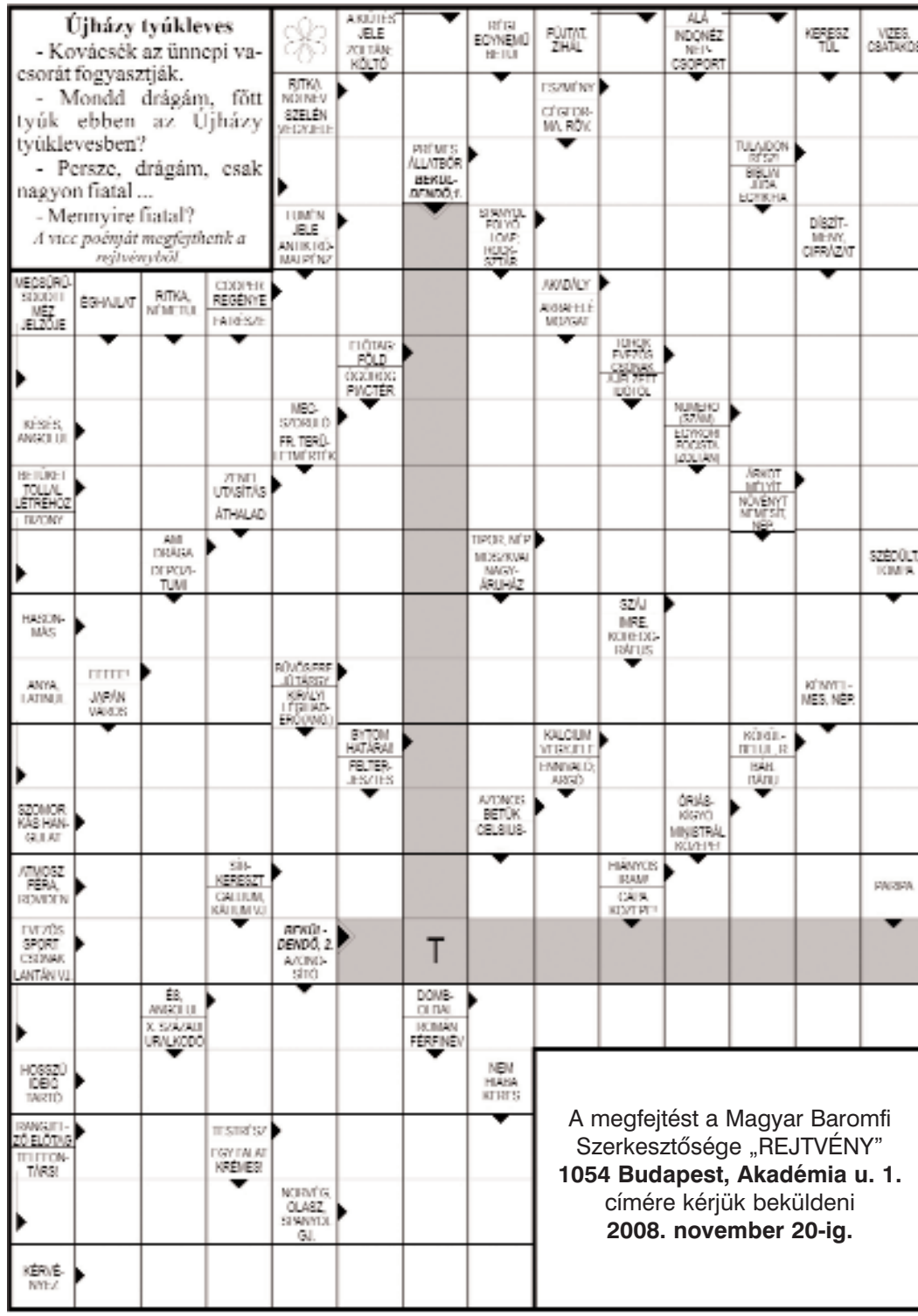

A megfejtést a Magyar Baromfi Szerkesztősége „REJTVÉNY” **1054 Budapest, Akadémia u. 1.** címére kérjük beküldeni **2008. november 20-ig.**

Baromfi Termék Tanács

Tagjainknak | Hírek | Magunkról | Tagok, szakmai szervezetek | Európai Uniós, kiállítási kapcsolatok
Vedjegy | Magyar Baromfi | Hasznos honlapok | Kapcsolat, jelentkezés

Üdvözöljük a Baromfi Termék Tanács honlapján!

A magyar baromfi termékek egyik legfontosabb kezdeménye a 1991-ben megalakult Baromfi Termék Tanács, amely a baromfitermékeket (tojást, az szaporítóanyagot, vágóbaromfit, baromfihúst, az abból készült kivételt belőlük) és az azokkal kapcsolatos szolgáltatásokat termelő, feldolgozó és kereskedő cégeket tömörít.

A termektanács folyamatosan oltja érdekegyeztető szervezet, tevékenysége kiterjed Magyarország egész területére.

A termektanács célja, hogy

- elősegítse a termékpálya valamennyi résztvevője termelési és piaci érdekeinek érvényesülését, összehangolását
- segítsék az ellátási szerződés megkötésére, teljesítésére vonatkozó
- az a baromfi ágazat hatékony termelése érdekében együttes intézkedésekben legyenek.

A Baromfi Termék Tanács – a Tanácsról és tagjairól szóló tájékoztató (101,00 kB)

Baromfi Termék Tanács belépési nyilatkozat (331,13 kB)

Kiállítási a honlapja pontosan elszámolt belépőjegyei (21,00 kB)

http://www.magyarbaromfi.hu

GUMBOROI BETEGSÉG ELLENI VÉDEKEZÉS

Cevac®
TRANSMUNE IBD

in ovo vagy napos kori vakcinázás

A modern technológia 2 arca
1 vakcinában

CEVA SANTÉ ANIMALE

CEVA-PHYLAXIA

CEVA Phylaxia Rt. • 1107 Budapest, Szállás u. 5.
Tel: (06 1) 262 9505 • Fax: (06 1) 261 8141
ceva.phylaxia@ceva.com • www.ceva.com